

Ikt. sz.: NOB/21/2012.

NOB-13/2012. sz. ülés
(NOB-45/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottságának**
2012. április 24-én, kedden, 14 óra 7 perckor
az Országház földszint 1. számú tanácstermében
megtartott üléséről

* *A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Határozatképesség megállapítása, napirend elfogadása.....	5
Az MTA munkájáról és a magyar tudomány helyzetéről (2009-2010.) szóló beszámoló elfogadásáról	5
Tájékoztató a Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség tevékenységéről - Előadó: dr. Szabó Magdolna ügyvezető	5
<i>Dr. Szabó Magdolna ügyvezető (Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség) tájékoztatója</i>	<i>6</i>
<i>Kérdések, válaszok</i>	<i>7</i>
Tájékoztató a Magyar Zarándokút Egyesület tevékenységéről - Előadó: Rumi Imre elnök.....	10
<i>Rumi Imre elnök (Magyar Zarándokút Egyesület) tájékoztatója</i>	<i>11</i>
<i>Kérdések, észrevételek, válaszadás</i>	<i>16</i>
Tájékoztató a Fiatal Műemlékvédők Egyesülete, a Váralja Szövetség és a Save Subotica Mozgalom tevékenységéről, különös tekintettel Szabadka belvárosának építészeti átalakításáról végzett felmérésükről.....	18
<i>Kecskeméti Norbert elnök (Fiatal Műemlékvédők Egyesülete) tájékoztatója.....</i>	<i>18</i>
<i>Hetzmann Róbert elnök (Váralja Szövetség) tájékoztatója</i>	<i>21</i>
<i>Gyulai Zsolt alapító (Save Subotica Mozgalom) tájékoztatója.....</i>	<i>23</i>
<i>Kérdések, észrevételek.....</i>	<i>25</i>
<i>Válaszadás, reagálás.....</i>	<i>28</i>

Napirendi javaslat

1. **Az MTA munkájáról és a magyar tudomány helyzetéről 2009-2010. szóló beszámoló elfogadásáról**
2. **Tájékoztató a Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség tevékenységéről**
Előadó: dr. Szabó Magdolna ügyvezető
3. **Tájékoztató a Magyar Zarándokút Egyesület tevékenységéről**
Előadó: Rumi Imre elnök
4. **Tájékoztató a Fiatal Műemlékvédők Egyesülete, a Váralja Szövetség és a Save Subotica Mozgalom tevékenységéről, különös tekintettel Szabadka belvárosának építészeti átalakításáról végzett felmérésükről**
Előadó: Kecskeméti Norbert, a Fiatal Műemlékvédők Egyesületnek elnöke
Hetzmann Róbert, a Váralja Szövetség elnöke
Gyulai Zsolt, a Save Subotica Mozgalom alapítója
5. **Egyebek**

Az ülés résztvevői**A bizottság részéről****Megjelent**

Elnököl: **Potápi Árpád János (Fidesz)**, a bizottság elnöke

Dr. Szili Katalin (független), a bizottság alelnöke

Csóti György (Fidesz)

Ékes Ilona (Fidesz)

Dr. Hoppál Péter (Fidesz)

Kószegi Zoltán (Fidesz)

Dr. Dorosz Dávid (LMP)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Kovács Ferenc (Fidesz) Potápi Árpád Jánosnak (Fidesz)

Dr. Hoppál Péter (Fidesz) megérkezéséig Csóti Györgynek (Fidesz)

Kalmár Ferenc András (Fidesz) dr. Stágel Bencének (KDNP)

Meghívottak részéről**Hozzászólók**

Birinyi György Géza vezető főtanácsos (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium)

Dr. Szabó Magdolna ügyvezető

(Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség)

Rumi Imre elnök (Magyar Zarándokút Egyesület)

Kecskeméti Norbert elnök (Fiatal Műemlékvédők Egyesülete)

Hetzmann Róbert elnök (Váralja Szövetség)

Gyulai Zsolt alapító (Save Subotica Mozgalom)

(Az ülés kezdetének időpontja: 14 óra 7 perc)

Határozatképeség megállapítása, napirend elfogadása

POTÁPI ÁRPÁD JÁNOS (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Mindenkit nagy szeretettel köszöntök a Nemzeti összetartozás bizottsága mai ülésén.

A napirendi javaslatot képviselőtársaim megkapták, abban lesz egy napirendi kiegészítés. A tegnapi egyik napirendi pontunkhoz van egy technikai jellegű kiegészítés, úgyhogy azzal kezdenénk, és utána a Kárpát-medencei hatókörrel bíró, működő civil szervezetek munkáját fogjuk meghallgatni.

A helyettesítéseket szeretném először bejelenteni a jegyzőkönyv miatt: dr. Kovács Ferenc alelnök urat helyettesítem én, dr. Hoppál Péter képviselőtársunkat Csóti György képviselő úr, valamint Kalmár Ferencet dr. Stágel Bence képviselő úr helyettesíti. Megállapítom, hogy az ülés határozatképes.

Megkérdezem képviselőtársaimat, hogy elfogadják-e a napirendi javaslatot. (Szavazás.) Köszönöm szépen.

Igen, egyhangúlag fogadtuk el.

Az MTA munkájáról és a magyar tudomány helyzetéről (2009-2010.) szóló beszámoló elfogadásáról

Első napirendi pontunk a tegnapi, a magyar tudomány helyzetéről szóló beszámoló elfogadásával kapcsolatos. Az oktatási, tudományos és kutatási bizottság egy önálló bizottsági indítványt adott be, és ahhoz lenne egy technikai módosítás. A NEFMI részéről Birinyi György Géza vezető főtanácsos urat üdvözlöm, és megkérdezem, hogy van-e kiegészítése.

BIRINYI GYÖRGY GÉZA (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium): Tisztelt Nemzeti Összetartozás Bizottsága! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A tegnapi bizottsági ülésen elhangzottakhoz további kiegészítést nem kívánok tenni, viszont arról szeretném önöket tájékoztatni, hogy a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottsága H/6882. irományszámú országgyűlési határozattervezetét változatlanul a továbbiakban is támogatja, tehát javasoljuk a beszámoló Országgyűlés általi elfogadását, és annak országgyűlési határozatban való rögzítését.

Határozathozatal

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ez nem a mai napon, hanem körülbelül két hét múlva lesz a parlament előtt. Teljesen technikai jellegű módosításról van szó. Van-e valakinek kérdése, hozzászólása? (Nincs jelentkező.) Ha nincsen, akkor kérem, hogy szavazzunk róla. Kik támogatják? (Szavazás.) Köszönöm szépen.

Egyhangúlag támogattuk.

Köszönöm szépen a segítségét, és további jó munkát kívánok!

BIRINYI GYÖRGY GÉZA (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium): Köszönöm szépen.

Tájékoztató a Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség tevékenységéről - Előadó: dr. Szabó Magdolna ügyvezető

ELNÖK: Rátérünk az eredeti napirendi pontjainkra. Első napirendi pontunk, illetve így már a második, egy tájékoztató a Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség tevékenységéről. Meghívott vendégünk dr. Szabó Magdolna ügyvezető asszony, akit kérek, hogy az előadó helyén foglaljon helyet, és megkérem önt, hogy ismertesse a tevékenységüket. Köszönöm szépen.

Dr. Szabó Magdolna ügyvezető (Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség) tájékoztatója

DR. SZABÓ MAGDOLNA ügyvezető (Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség): Jó napot kívánok! Dr. Szabó Magdolna vagyok, a Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség a Kárpát-medencében Egyesület ügyvezetője. Deutsch Tamás elnök úr képviselőként jöttem, ő sajnos nem tudott eljönni, mert éppen Brüsszelben kell tartózkodnia. Köszönjük szépen a meghívást, és köszönjük szépen a lehetőséget, hogy egyesületünk bemutatkozhat.

Öt fontosabb témában, pár szóban szeretnék az egyesületről beszélni. Az egyik az egyesület alakuláskori története, az alakuláskori célok, a későbbi célok, feladatok, és a 2011 őszen aláírt H4-megállapodásról is egy pár szót szeretnék említeni.

Az egyesület gondolata 2005-ben született meg. Pálffy István európai parlamenti képviselő úr és Meggyes Tamás akkori esztergomi polgármester úr gondolták azt, hogy az eredménytelen állampolgársági népszavazást követő első év végén, a határon túli kapcsolatok megerősítése céljából egy egyesületet, egy társulást hoznak létre a Kárpát-medencei magyarság közötti kapcsolat megerősítése céljából. Céljuk volt még, hogy az önkormányzati kapcsolatokat, a határon inneni és a határon túli kapcsolatokat is új alapokra szervezzék. Azonban sajnálatos korai halála miatt ez 2005-ben nem valósult meg, ellenben 2007-ben Becsei Zsolt EP-képviselő úr és Meggyes Tamás polgármester úr megalapították a Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetséget, rövidebb nevén, mint amit korábban mondtam, vagy még rövidebben a HHÖSZ-t, amelynek később, 2010-ben új elnöke lett, Deutsch Tamás elnök úr, és 2011 januárjában a társelnöke Tarlós István polgármester úr lett. Az egyesület székhelye is ezt követően Esztergomból Budapestre került, és cél lett a munkaszervezet megerősítése és a korábbi elvi alapok gyakorlati megvalósítása.

Az alakuláskori célok között szerepelt az egyes tagok és az önkormányzatok érdekeinek összehangolása, a közös fellépés, az Unióban történő fellépés és a határon belüli fellépés is, az ad hoc szövetségek koordinálása, a belső információs rendszer kialakítása. Az önkormányzati választásokat követően átalakult a szervezet tevékenysége és elnöksége is, mint korábban mondtam, Meggyes Tamást követően Deutsch elnök úr lett az elnök, és az egyesület is ezt követően az elvi alapokról inkább szolgáltató szerepre kívánt váltani, és szorosabb együttműködést célt meg a tagönkormányzatokkal, a határon túli önkormányzatokkal. Cél lett az önkormányzatok tevékenységét érintő és segítő szakmai fórum létrehozása. Támogatni kívánták - ez a korábbi célokkal is összhangban volt - az EGTC-k, később az ETT-k létrejövetelét, ezeket szakmai információkkal kívánták, és kívánjuk jelenleg is segíteni, és szorosabb kapcsolatot kívántak, és kívánunk jelenleg is létrehozni a térségi, települési és egyéb ad hoc szervezetekkel. Támogatni kívánjuk az önkormányzati, civil és vállalkozói szférát, szorosabb együttműködést kívánunk velük létrehozni. Fontosnak tartjuk a tagokat, így a határon túli és a határon inneni települések esetében is segíteni kívánjuk az EU szerinti régiófejlődést és fejlesztéspolitikát, és később majd, pontosan a H4 együttműködési megállapodás is - amelyről majd később beszélek - ennek segítésére köttetett.

A feladatokról szeretnék még egy pár szót mondani. Hat nagyobb részre tagolnám a feladatokat. Az egyik az érdekképviselő megjelenítése, összehangolása, érvényesítése, központi koordinációs tanácskozó fórumként is meg kíván jelenni az egyesület. Szolgáltató szervezetként kívánunk tevékenykedni, itt kiemelem a pályázatfigyelést, pályázatközvetítést, az információáramlást, információközvetítést, és szakmai háttérrel alátámasztott kutatói segítséget kívánunk nyújtani. Együttműködünk a hivatalos végrehajtó szervekkel, szakmai szervezetekkel, civil szervezetekkel, civil kapcsolatokat is próbálunk ápolni. Karitatív tevékenységet is ellátunk, kutatási, szakmai tanácskozásokon veszünk részt, és kiadványokat, szakmai napokat, konferenciákat szervezünk.

Az egyesület jelenlegi és tervezett szolgáltatásai között szerepel egy olyan új szolgáltatás, hogy a brüsszeli pályázatok esetén egy előzetes pályázatértékelést kívánunk kifejleszteni és bevezetni. Ennek az a lényege, hogy az EU-s normák alapján, ha egy önkormányzat egy brüsszeli, EU-s pályázatát mielőtt beadná, előtte a normák alapján a brüsszeli kollegánk egy pályázatértékelést készít, ami az ottani szorosabb kapcsolatok segítségével talán hathatós segítséget nyújthat arra, hogy egy sikeres pályázat kerüljön benyújtásra, és talán ezzel is tudjuk segíteni Magyarország aktívabb és sikeresebb részvételét a külföldi pályázatok esetén. Szaktanácsadással is foglalkozunk, ez ugyancsak főleg a pályázatokat érintő szaktanácsadás.

Pár szót mondanék a 2011 őszén aláírt KIM-es megállapodásról, ami a „H4 megállapodás” nevet viseli. Dr. Szabó Erika államtitkár asszony és Deutsch Tamás elnök úr írta alá ezt a megállapodást, amelynek célja a területi közigazgatási egységek területfejlesztésében és fejlesztéspolitikájában történő minél hatékonyabb együttműködés, továbbá célja az, hogy az EU-s pályázatokon minél nagyobb sikerrel, eredménnyel részt tudjunk venni.

Tekintettel arra, hogy a megyei önkormányzatok feladata, hatásköre napjainkban is jelentősen változik, és változott, ezért úgy látjuk, hogy a megyei önkormányzatoknak újabb nagyon komoly feladata lesz, és feladata jelenleg is a területfejlesztés, az energetika, a kutatásfejlesztés, az idegenforgalom a határon túli kapcsolatok, együttműködések területén is. Ezért a H4 keretén belül kiemelt tevékenységként, kiemelt feladatként kezelendő a folyamatos kapcsolattartás az állandó képviselőkkel, a régiók bizottságával, a határon túli együttműködések segítése, információval történő ellátása. Ez a megállapodás is segíti az uniós pályázatokon való részvételt, a tájékoztatást, segítséget nyújt ebben, és a projektek számára partnereket keresünk, hírlevelet küldünk heti rendszerességgel, néha többször is tagjaink részére, honlapot üzemeltetünk, melyen a friss hírek folyamatosan megtalálhatók.

Az egyesület 2011 tavaszán, májusában nyitotta a brüsszeli képviselőtét, irodáját, ahol ezekben a témákban, ezekben a tevékenységekben tudunk közvetlen kapcsolatot is felajánlani tagjaink számára, illetve természetesen, mivel ez egy közhasznú egyesület, nemcsak tagjaink számára. Bízunk benne, hogy ez a lehetőség, hogy itt is bemutatkozhattunk, és hogy itt megjelenhettünk, egy újabb kapcsolat lehetőségét nyitja meg részünkre és az önök részére is, és bízunk abban is, hogy ez további sikereket és több eredményt hoz, mint jelenleg a pályázatok. Köszönöm szépen.

Kérdések, válaszok

ELNÖK: Szeretném a többi szervezet részére is elmondani, hogy azzal, hogy mi ezeket a szervezeteket meghívjuk ide a bizottsági ülésünkre, szeretnénk egyrészt köszönetet mondani, másrészt azt gondolom, ezek olyan szervezetek, amelyek tiszteletet érdemelnek eddig tevékenységük okán. Bár a bizottsági formulákat fönnt kell tartani, de kérem, ne úgy vegyék az ülésünket, hogy mi idecítáltuk önöket, és itt bármiféle negatív következménye lesz ennek a meghallgatásnak, hanem elsősorban azért kerestük meg önöket, illetve korábban más szervezeteket, mert hasonló tevékenységet folytatnak, mint az Országgyűlés Nemzeti összetartozás bizottsága, és így volt ez a Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség esetében is.

Hogyha lehet, kérdeznénk még, megadnám a lehetőséget képviselőtársaimnak, ha az ügyvezető asszony hozzájárul ehhez.

DR. SZABÓ MAGDOLNA ügyvezető (Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség): Parancsoljanak!

ELNÖK: A kérdések sorát hadd kezdjem azzal, hogy a parlamentnek van egy hasonló irodája Brüsszelben, mint amit ön is említett, ez a HUNINEU Iroda, amelynek a tevékenysége

is hasonló, mint az önök szövetségének. Azt szeretném kérdezni, hogy a parlament irodájával, Kiss Antal úrral van-e közvetlen kapcsolatuk, felvették-e a kapcsolatot, együtt dolgoznak-e? A másik kérdésem pedig az - ha lehet, összegyűjtenénk a kérdéseket -, hogy én már voltam önöknél ez előtt néhány évvel, és akkor láttam, hogy a különböző önkormányzatok elég nagy számban - nyilván, elsősorban a határ menti települések - tagjaivá váltak ennek az önkormányzati szövetségnek. Lehet-e az időben látni azt, hogy hogyan bővült az önkormányzati szövetség az elmúlt években, hogy először hány tagja volt, és hány tagról beszélhetünk 2011-ben, továbbá hogy ezek a települések alapvetően hol helyezkednek el, és hogy most is igaz-e az, hogy a határ menti régiókban, határ menti települések ezek, vagy egyébként máshonnan is Magyarországról.

Képviselőtársaim! Kíván-e valaki kérdezni, hozzászólni? (*Nincs jelentkező.*) Egyelőre nem, úgyhogy átadnám a szót önnek.

DR. SZABÓ MAGDOLNA ügyvezető (Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség): Először a HUNINEU-val kapcsolatos kérdésre szeretnék válaszolni. 2011 májusában, amikor a brüsszeli irodát megalapítottuk, és elkezdtek a munkát, akkor a HUNINEU-val együtt kezdtük el bérelni a brüsszeli irodánkat. Tehát elmondhatom, hogy naprakész és folyamatos kapcsolat van a HUNINEU szervezettel, hiszen egy irodában, a Magyarok Házában van mindkettő; költségtakarékosság és eredmény tekintetében is sokkal jobbnak láttuk, hogyha együtt béreljük az irodát. Ez gyakorlatilag úgy néz ki, többször jártam ott, hogy van egy iroda két íróasztallal, és az egyik íróasztal végén a HUNINEU-s kolléga ül, a másik íróasztalnál pedig a HHÖSZ-ös kolléganő ül, akik folyamatosan tudják egymást segíteni, és természetesen több olyan projekt is van, amelyben együtt tudnak működni, és így tudják egymást segíteni. Folyamatosan tudunk egymásról, ami nemcsak az eredményesség szempontjából, hanem mint korábban említettem, a költségek szempontjából is lényeges eleme egy brüsszeli iroda fenntartásának. Tehát erre a kérdésre, hogy van-e kapcsolat, igen, és nagyon folyamatos kapcsolat van. Ha valakinek valamilyen javaslata van azzal kapcsolatban, hogy a HUNINEU és a HHÖSZ bármilyen témában együtt tudna működni, vagy a HUNINEU-t ismerik, azt nagyon boldogan fogadjuk, mert úgy gondoljuk, hogy bármilyen javaslat előreviszi az egyesület tevékenységét.

Viszont, ahogy azt korábban említettem, 2011-től a munkaszervezetet is és az egyesület tevékenységét is próbáltuk, és próbáljuk minél jobban bővíteni, és ösztönözni a tagokat is arra, hogy ha bármiben kérdésük van, segítséget kérnek, vagy javaslatuk, ötletük van, hogy mivel lehetne egy kicsit aktívabb részvétel a brüsszeli magyar, a határon átnyúló kapcsolatok tekintetében, akkor mi erre nagyon nyitottak vagyunk. Ezért kezdtük el a honlapot, és ezért újítottuk meg a honlapot is, melynek címe: www.hethatar.eu, ahol mindenféle információkat, az eseményekről naprakész tudósításokat lehet találni, az alapító okiratot is meg lehet itt találni, az alapszabályunkat. Bárki, aki csatlakozni szeretne, a csatlakozási dokumentumokat is megtalálja a honlapon, továbbá telefonszámot, e-mail címet, elérhetőséget a tagokról, tájékoztatást, taglistát és bármi ilyesmit megtalálnak itt, de természetesen telefonon és e-mailen is állunk bárkinek a rendelkezésére.

A második kérdésre, a taglétszámot illetően pedig el kívánom mondani, hogy jelenleg körülbelül száz tagja van az egyesületnek, száz önkormányzat. Jobbára önkormányzatok az egyesület tagjai, de az európai parlamenti képviselők is automatikusan tagfelvételt nyernek azzal, hogy képviselővé választják őket. 2011-től egy olyan módosítás született, amely szerint az ETT-k is tagjai lehetnek az egyesületnek. Amióta én vagyok az ügyvezető, ez még nem következett be, pedig nagyon szeretnénk, nagyon várjuk, hogy egy ilyen ETT-taggal milyen új tevékenységeket láthat el az egyesület. Jelenleg úgy látjuk, és az a tapasztalatunk, hogy főleg határon belüli településekkel bővült 2011-ben és 2012-ben is az egyesület. Határon túli településünk sajnos jelenleg nincs túl sok, de a felvidéki részről van egy pár település.

Folyamatos kapcsolatot tartunk fenn velük, és az elnökségi tagok közül is van egy felvidéki polgármester tagunk.

Természetesen törekszünk arra, hogy a határon túli önkormányzatok számát növeljük, hogy minél többen részt vehessenek a munkákban, hisz nagyon sok pályázat határon túli pályázat, és így talán még sikeresebben tudnánk egymás tevékenységét segíteni főleg azért, mert mint ahogyan a tagok is és a korábbi ügyvezetés is elmondta, nagyon sok olyan probléma van a határ menti településeknél, ami sokkal egyszerűbben, sokkal könnyebben megoldható lenne, hogyha egy szervezet formájában tudnák ezt megoldani. Erre az ETT-k - vagy korábban EGTC-k - lehetőséget biztosítanak, és biztosítanak is, csak úgy látjuk, hogy ennek a lehetősége jelenleg nincsen kellőképpen kihasználva, hisz a kormányzat támogatja ezeknek a társulásoknak a létrejöttét, ami segítené, hogy az egyesületünk is minél több határon túli taggal bővíthessen.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Alelnök asszony jelezte, hogy szólni kíván.

DR. SZILI KATALIN (független): Köszönöm szépen.

Szeretném megköszönni a beszámolóját, és örülök, hogy megismerhetem az önök tevékenységét. Egy kicsit folytatva, amit elnök úr elmondott, hiszen ön, ahogy a kérdésre válaszolt, elmondta, hogy 100 önkormányzat ma a tagja az egyesületnek. Tekintettel arra is, hogy ha a Kárpát-medencét tekintjük, a Kárpát-medencének egy nagy része már egyben európai uniós tagország is, de vannak olyan régiók, amelyek még nem, gondolok itt például Kárpátaljára és a Vajdaságra, ahol más-más még a távolság az Unióhoz, szerintem örömteli és nagyon jó lenne az, hogyha nemcsak a Felvidék, hanem a többi régió is felhasználná azt a lehetőséget, amit önök a szolgáltatásokban - annak örülök, hogy a HUNINEU-val együtt - nyújtani tudnak. Nyilvánvaló, ahhoz, hogy ez megtörténjen, lehetőséget kell arra biztosítani, hogy minél többen megismerjék az önök tevékenységét, hiszen - és ezt gondolom, a Nemzeti összetartozás bizottsága nevében is mondhatom - mindannyiunk érdeke, hogy ez felölelje valóban a Kárpát-medencét. Így a kérdésem az, hogy mit kívánnak tenni, vagy esetleg mi milyen segítséget tudnánk nyújtani ahhoz, hogy ez valóban ne csak egy régióra, hanem az egész Kárpát-medencére kiterjedjen.

Ha emlékeim nem csalnak, az egyik önkormányzati szövetség - itt ül polgármester úr képviselőtársam is - szokott minden évben tartani a Kárpát-medencei polgármestereknek egy konferenciát, találkozót, és lehet, hogy éppen azt kellene felhasználni arra, hogy megismerjék az önök tevékenységét. Viszont a másik kérdésem az, hogy a finanszírozást az önkormányzatok biztosítják, vagy esetleg pályázatok útján tartja fenn magát az egyesület, illetőleg ez a szövetség?

ELNÖK: Köszönöm szépen. Parancsoljon!

DR. SZABÓ MAGDOLNA ügyvezető (Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség): Köszönöm szépen.

Az első kérdésre, a nagyobb nyilvánosság kérdéskörét tekintve el kívánjuk mondani, hogy jelenleg az egyik út a honlap, amit elindítottunk, a másik út az önkormányzatok, főleg a tagönkormányzatok felé természetesen a folyamatos hírlevél közvetítése, a harmadik pedig a konferenciák, szakmai napok szervezése és lebonyolítása. Ezek a tevékenységek a 2011-es évet ölelték fel. Tekintettel arra, hogy 2011-től próbáltuk, és próbáljuk újraindítani, bizonyos mértékig átszervezni az egyesület tevékenységét, ezért sokkal több nyilvánosságról nem tudok beszámolni, de természetesen elmondanám, hogy 2011 októberében szerveztünk egy

konferenciát, amelynek fő témája volt a megyéket érintő új önkormányzati törvényt érintő beszámoló.

Próbálunk ezenkívül minden lehetőséget megragadni arra, hogy megjelenjünk, ezért hírlevelet adunk ki nemcsak internetes megjelenéssel, hanem nyomtatott formában is. Például, amikor a konferenciánk volt, azt követően egy kisebb írásbeli anyagot is készítettünk. Természetesen próbáljuk minél több civil szervezettel és vállalkozói civil együttműködésekkel is felvenni a kapcsolatot, és próbálunk minél szélesebb körben ismertté válni, kihasználva elnök úr lehetőségeit, és próbáljuk magunkat minél több helyen megmutatni, megmutattatni.

Mint mondtam, 2011 őszétől van ez az újfajta, kicsit aktívabb részvétel, ezért a 2011. év az, amikortól új programokat szerveztünk. Például a következő szakmai napunk egyik témája a pályázatokhoz kapcsolódó önerő megszerzésére való lehetőség. Ezt tekintve a bankokkal próbálunk együttműködni, megállapodásra jutni, hogy jöjjenek el, tartsanak előadást olyan lehetőségekről, amik az önkormányzatok részére nyitva álló lehetőségek, azért, hogy tudják, hogyan jutnak önerőhöz. Sajnos a pályázatok egy része önerős, ezért az a tapasztalatunk, hogy sok tag, sok önkormányzat nem is indul el ezeken a pályázatokon, mert azt mondják, hogy ezt a szükséges önerőt sem tudják biztosítani, és az a picit pénz, ami jelenleg is van a kasszájukban, teljesen másra kell. Viszont nagyon sok tekintetben látjuk, hogy olyan jó pályázatokat írnak ki, ami hosszú távon mindenféleképpen megérné, csak az önerő kérdése még nagyon visszatartja az önkormányzatokat. Bízunk benne, hogy 2012-re ez a nagyobb nyilvánosság feladat is teljesítésre kerül, és kihasználva ezeket a lehetőségeket - például ezt a bizottsági meghívást is - minél szélesebb körben meg tudjuk ismertetni magunkat, és bízunk benne, hogy így nagyobb eredménnyel ismernek meg bennünket.

A második kérdéssel, a finanszírozással kapcsolatban pedig elmondanám, hogy a tagönkormányzatoknak, mivel egy szervezethez tartoznak, tagdíjat kell fizetniük, ami nagyon alacsony, 5 Ft/fő a terület lélekszámához igazítva, ami egy kisebb településnek sem túl megterhelő. Egy nagyobb település, vagy megyei önkormányzatok esetében sem akkora probléma, mert ott pedig maximálva van a tagdíj mértéke. Tekintettel arra, hogy Budapest főváros is tagunk lett, a tagdíj nagyon magas összeg lett volna, ezért a közgyűlés egy olyan határozatot hozott, hogy maximum 2 millió forint az éves tagdíj, de az általános szabály az, hogy 5 Ft/fő. Ez az egyik bevétele tehát a szervezetnek, a tagdíj, a másik pedig, hogy támogatásokon és pályázatokon próbálunk indulni, és ebből próbáljuk megteremteni a megfelelő működéshez való anyagi feltételeket. Továbbá olyan együttműködési szerződéseket is tudunk kötni, hogy gyakorlatilag tevékenységért tevékenységet kapunk, ami nagyon megkönnyíti az egyesület tevékenységét is. Úgyhogy ezek az anyagi források, és bízunk benne, hogy ezek segítségével eredményes munkát tudunk végezni.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Engedje meg, hogy még egyszer gratuláljak, illetve megköszönjem a tájékoztatót. Mi a magunk lehetőségeit szeretném felajánlani, illetve a bizottság segítségét mind az egyesületi célok elérésében, mind pedig esetlegesen közös programok létrehozásában, hiszen a tevékenységek nagyon hasonlóak. Köszönöm szépen még egyszer.

DR. SZABÓ MAGDOLNA ügyvezető (Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség): Mi is nagyon szépen köszönjük, és hogyha van ilyen lehetőség, mi nagyon nagy örömmel élünk vele, és mi is köszönjük szépen az együttműködés lehetőségét.

Tájékoztató a Magyar Zarándokút Egyesület tevékenységéről - Előadó: Rumi Imre elnök

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Tisztelt Képviselőtársaim! Harmadik napirendi pontunkra térünk át: Tájékoztató a Magyar Zarándokút Egyesület tevékenységéről. Meghívott vendégünk Rumi Imre elnök úr, akit sok szeretettel üdvözlök. Megkérem önt is, hogy foglaljon helyet az asztalnál, és egyben át is adom a szót.

Rumi Imre elnök (Magyar Zarándokút Egyesület) tájékoztatója

RUMI IMRE elnök (Magyar Zarándokút Egyesület): Nagyon sok szeretettel és tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait, és mindenekelőtt köszönöm szépen én is a meghívást, hogy lehetőséget kaptunk arra, hogy a Magyar Zarándokút Egyesületet bemutassuk. Megpróbálom rövidre fogni az elmúlt négy esztendő történetét, amióta a magyar zarándokút kiépítésével foglalkozunk, és igyekszem a húsz percet betartani. *(Elindul a vetített számítógépes prezentáció.)*

Bizonyára tudják, hogy Magyarországon több kísérlet volt már arra, hogy Magyarországon is kialakuljon egy, a spanyolországi El Camino-hoz hasonló zarándokút, így azt hiszem, nem mondok újdonságot akkor, ha felidézem, hogy 2008-ban fogalmazódott meg a magyar zarándokút kialakításának gondolata. Én akkor jártam Spanyolországban az El Camino-n, és tulajdonképpen ott merült fel bennem is, mint néhány honfitársunkban, ez a gondolat. Tudni kell, hogy az El Camino-t jelenleg körülbelül 300 ezren járják végig, és ezek közül körülbelül ezer magyar honfitársunk vesz részt évente egy ilyen hosszú zarándoklaton.

2009-ben már kimondottan azzal a szándékkal utaztam vissza egy zarándoktársammal Spanyolországba, hogy tanulmányozzuk az El Camino működési rendszerét, hogy mi az, amitől ennyire vonzó, és ilyen sokan látogatják ezt az útvonalat, és egyáltalán, milyen szervezetek, milyen tevékenységet végeznek annak érdekében, hogy ilyen jól tudjon működni. Azt tapasztaltuk, hogy Spanyolországban három alappillére van az El Camino működésének. Van egy hivatali, kormányzati oldala. Spanyolországban az államszervezet más felépítésű, mint Magyarországon, tartományi kormányzatok vannak, és az El Camino útvonalát érintő tartományok profi idegenforgalmi szervezeteket működtetnek annak érdekében, hogy az út működését folyamatosan biztosítsák. Természetesen körülbelül ezer éve közreműködik az El Camino működésében a spanyol katolikus egyház, és a településeken, a kistérségekben civil szervezetek segítik az út fenntartását és működtetését.

Ezt követően Magyarországon is kibontakozott egy összefogás, és a sors úgy hozta, hogy 2010-ben és 2011-ben is visszautaztunk Spanyolországba, ami szinte már éves programmá válik a számunkra. 2010-ben és 2011-ben is szobrokat vásároltunk, melyeket majd a magyar zarándokút mentén szeretnénk felállítani. Csak érdekességként vetitek le egy képet az El Correo Gallego galíciai tartományi újság cikkéből, amikor 2010-ben egy gránit kagyló szobrot vásároltunk, akkor a Santiago de Compostella-ban a helyi sajtó azonnal érdeklődött a magyar zarándokút iránt. Ezt csak azért szoktam elmondani, mert a magyar sajtó ebben az időszakban nem igazán volt még ilyen figyelmes.

Alapvető célunk az volt, hogy Magyarországon is létrehozzunk egy hasonló utat, és ne kelljen Spanyolországba utazni azoknak, akik egyéni zarándoklat keretében szeretnének végigjárni egy hosszabb zarándokutat. A spanyol El Camino-ról szóló útikalauzban van egy nagyon szép idézet, hogy a buta ember távol keresi a boldogságot, az okos megtalálja a saját talpa alatt. Ez már-már jelmondata lett a magyar zarándokút kialakításának.

Ilyen jellegű zarándokutak, mint az El Camino vagy a magyar zarándokút, természetesen vallási háttér nélkül nem működhet, és egyfajta hivatali háttér nélkül sem, ezért próbáltuk megszervezni Magyarországon is azt az összefogást, amely Spanyolországban hosszú éveken keresztül alakult ki. Tisztában voltunk azzal, hogy Magyarországon állami szervet erre a célra a közeli jövőben nem fogunk tudni létrehozni, ezért az önkormányzatok szövetségével próbálkoztunk, és körvonalazódott is egyfajta önkormányzati szövetség. A későbbiek során úgy döntöttünk, hogy ez egy önkormányzati társulás legyen, amely ezt a kvázi hivatali háttérét biztosítani tudja az útnak. Tudni kell, hogy az önkormányzati társulás

az önként vállalt feladatai tekintetében kvázi önkormányzati jogokkal bír, tehát több mint egy szövetség. Természetesen időben megkerestük a Magyar Katolikus Egyházat, melytől már 2008-ban - legalábbis néhány püspökség, érsekség részéről - biztató szavakat kaptunk.

Ezután elkezdtük szervezni azt a munkát, ami valamilyen formába önti ezt az összefogást. Különböző polgármesteri találkozókát és munkazarándoklatokat tartottunk - ezt részletesen nem mondanám el -, és idő közben megalapítottuk saját egyesületünket, a Magyar Zarándokút Egyesületet. Ezzel tulajdonképpen létrejött Magyarországon is a három alappillér, tehát az önkormányzatok társulása, segítő közreműködéséről biztosított minket a Magyar Katolikus Egyház, és megvolt a civil szervezet is.

Természetesen már a kezdet kezdetén volt elképzelésünk arról, hogy a magyar zarándokutat milyen út mentén lehetne kialakítani, hazánkban pontosan hol. Igyekeztünk azokat a helyeket megkeresni, ahol hagyománya van a zarándoklatnak, és a magyar vallástörténet szempontjából fontos, szent helyként, kegyhelyként tartjuk, tartották nyilván ezeket a helyeket. Természetesen nagyon fontos szempont volt az is, hogy fogadókészség legyen az érintett települések részéről.

Így alakult ki az az útvonaljavaslat, amelynek kiindulópontja Esztergom volt, érkező pontja pedig Máriagyűd. Ez egyben azt is jelentette, hogy gyakorlatilag az északi országhatártól a déli országhatárig tart ez az útvonal. Már a kezdet kezdetén felmerült bennünk az, hogy bővítési lehetőség kínálkozik mind északi, mind déli irányban, tehát majd valamikor a távoli jövőben szeretnénk elérni, hogy Közép-Lengyelországból, Csesztóhovából indulhasson ez az út, és a boszniai Medjugorjiban érhesse véget, de egyelőre még a magyar útszakaszt szervezzük, mert ez egy nagyon távlati gondolat, amely irányában apró lépésekkel szeretnénk majd haladni.

Tulajdonképpen az El Camino működési rendszerét próbáltuk meg leképezni. Az útvonal fizikai megtestesítését egy kijelölt, felfestett útvonal adja, és az útvonal mentén elhelyezkedő zarándokszállások. Ez az, amit elsősorban biztosítani kell az út működéséhez, és ezeknek a zarándokszállásoknak egynapi járásra kell lenniük egymástól, amelyek a későbbiek során jó, hogyha sűrűsödnek, és nem kötelező napi hosszúságú etapokban kell végigjárni, hanem mindenki maga döntheti el, hogy adott napon mennyit szeretne gyalogolni. Alapszabály az, hogy minden zarándokszállásról a következő napon tovább kell menni, és legalább a következő zarándokszállásig el kell jutni.

Tudjuk azt, vagy legalábbis a turisztikával foglalkozó szakemberek mondogatják azt, hogy ma minden negyedik ember spirituális okból indul valamilyen turistaútra. Egy kicsit beszélnek arról, hogy mi is ennek a történelmi előzménye. Magyarország esetében rendkívül nagy hagyománya van a zarándoklatoknak, ezt viszonylag kevesen tudják, vagy legalábbis keveset beszélünk róla, de különösen a középkorban az arisztokrácia, sőt a magyar polgárság, de különösen a királyok esetében bevált szokás volt, hogy zarándokútra kelnek, sőt ki is alakult annak a gyakorlata, hogy a király különböző okok miatt néha valakit kötelező jelleggel zarándokútra küldött.

Egyébként a középkorban, Spanyolországban is úgy tartották, nagyon jól tudták azt, hogy a zarándokútnak van egy lelki tisztító hatása, és kisebb szabálysértésekért, bűncselekményekért választható volt a zarándokút végigjárása, és ebben az esetben elengedték a büntetést. Nyilván Magyarország esetén, politikai zarándoklat címén, amikor a király elküldött valakit, nem elsősorban ezért volt, hanem szeretne volna, ha egy kicsit távol kerül az adott személy, de nem ez volt a leggyakoribb, hanem sokkal inkább a kegyes és a vezeklő zarándoklat, amely önként vállalt feladat volt, és a bűnbocsánat érdekében, vagy fogadalomból keltek útra annak idején elődeink.

Ma ez a kép már sokkal árnyaltabb. Természetesen ma is nagyon sokan vannak, akik vallási okból kelnek útra, és egy keresztény szellemiségű úton, amely vallási háttérrel működik, továbbra is a vezeklés végeredményeképpen bűnbocsánatot kaphat az, aki

végigjárja az utat, és megtapasztalhatja valóban Isten közelségét. Manapság nagyon sokan egyéb spirituális okból indulnak el egy ilyen úton, amikor valaki magánéleti válsággal küszködik, és a hétköznapiakban rendkívül sok problémája van, egy kicsit ki szeretne szakadni a hétköznapi nyomasztó terhei alól, akkor vállal be egy zarándokutat. Kocsis István atya mondta azt - aki a XII. kerületben dolgozik, és rendszeresen fogadta korábban a zarándokokat, amíg nem volt a XII. kerületben zarándokszállás -, hogy nagyon sokan nem vallási okból indulnak el, hanem egyéb spirituális okból, és jobb, hogyha zarándokútra mennek, mintha a kocsmába járnának egy magánéleti válság miatt. Szerintem ez egy nagyon találó megjegyzés a részéről, mert mindenki megtapasztalja azt, hogy a zarándokúton barátság, békesség és szeretet uralkodik.

Nagyon sokan továbbra is egészségügyi okból kelnek útra, gyógyulni szeretnének. Valójában én annak idején Spanyolországba gyógyulni mentem, ezt nem tagadom, gyakran el szoktam mondani. Úgy éreztem, hogy meggyógyultam, noha vannak, akik azt mondják, hogy a fiatalság olyan betegség, ami napról napra gyógyul, tehát önmagában a kortól egyre gyógyultabbak lehetünk, de most nem akarok ezzel viccelődni. A zarándokútnak egy komoly egészségmegőrző szerepe van, mégpedig azért, mert egy komplex megerősödést biztosít fizikai, szellemi és lelki vonalon, síkon egyidejűleg segít az egészség megőrzésében.

Vannak, akik csak a természetközelség és a természet szeretete miatt indulnak el. Ők is nagyon jól megismerhetik az országot, és ezt már többször elmondtuk, hogy aki végigmegy a magyar zarándokúton, az egyszerűen nem tudja nem szeretni ezt az országot, mert rájön arra, hogy egy nagyon értékes, nagyon szép és nagyon kedves országban élünk, főleg így, hogy egy keresztmetszetet kaphatunk hazánkról az északi határtól a déli határig. Van, aki egyszerűen csak a mozgás, testedzés szándékával vág neki az útnak, de az az érzésem, hogy mindenki egyéni okok egyvelege miatt indul el, tehát nem lehet igazából megmondani ma már, hogy csak ezért, vagy csak azért, nagyon sok apró oka van annak - legalábbis saját tapasztalataim szerint -, hogy valaki veszi a fáradságot, és elindul egy zarándokúton.

Szintén saját tapasztalatom az, hogy legalább egy-két zarándoklat kell ahhoz, hogy érezhetővé váljon annak hatása. Ez természetesen nem hét napot jelent, hanem körülbelül akkora időtartamot. Van, aki sokkal korábban képes megérezni ennek az ízét, van, aki csak később jön rá, hogy mit is jelent valójában, de éppen azért, mert nagyon sokféle ok miatt indulnak el az emberek az útra, egészen pontosan a hatást nem lehet elmesélni, a zarándokutat valóban át kell élni és át kell érezni, és mindenki csak akkor tudja meg, hogy mit jelent valójában. Egy azonban biztos, és ezt szinte minden zarándok megerősíti, hogy egy lelki tisztuláson, megújuláson megy keresztül, és egy óriási mentális kikapcsolódást jelent a zarándokúton való részvétel, és természetesen egy testi, fizikai tisztulást is, egy testi méregtelenítést, és óriási szerepe van a hazaszeretet növelésében és az összetartozás érzésében, és majd a későbbiek során kitérek arra, hogy miképpen szeretnénk túljutni a határon.

Említettem már, hogy Magyarországon megalakult a Magyar Zarándokút Önkormányzati Társulás 2010. november 25-én, és itt, a Parlament épületében kaptunk helyet, ami szerintem egy óriási lökést adott az út szervezésének. Akkor 24 önkormányzat alapításával jött létre a társaság, ma már 31 tagja van az önkormányzati társulásnak. Tekintettel arra, hogy most már közel 500 km hosszú útvonalon húzódik, terül el ez a 31 település, amely belépett a Magyar Zarándokút Önkormányzati Társulásba, úgy gondolom, Magyarországon ez a legnagyobb területi kiterjedésű ilyen jellegű társulás.

A társulás elnöke Kőszegi Zoltán, Dabas város polgármestere, országgyűlési képviselő, aki egyébként az elsők között csatlakozott ehhez a kezdeményezéshez annak idején, 2008-2009. környékén. Az északi területen, a középső országrészen és a déli területen is van egy-egy elnökhelyettes, északon Pokorni Zoltán, mint a XII. kerület polgármestere, a

középső területen Török Ferenc, Kalocsa város polgármestere, a déli területen dr. Bíró Ferenc, Pécsvárad polgármestere, aki elnökhelyettese az önkormányzati társulásnak.

Az útvonal mentén lévő települések részéről óriási az érdeklődés a társuláshoz való csatlakozáshoz. Olyan sokan szeretnének csatlakozni, hogy egyszerűen nem bírjuk helyszínelni azokat a településeket, amelyek megkeresnek minket. Ebben az évben két alternatív utat iktattunk be, Kunszentmiklós-Böszörcsök vonala volt az egyik, a másik pedig a Kalocsa-Császártöltés-Hajós-Dusnok útvonal, de már jelentkezett Nemesnádudvar és Sükösd is, hogy mielőbb szeretne belépni az Önkormányzati Társulásba, és szeretné, hogyha a zarándokút őket is érintené, amit természetesen meg fogunk vizsgálni.

A magyar zarándokút jelét látják, a sárga nyíl a kettős kereszttel az út jele. Ez az a jel, amely a turistajelzésekre vonatkozó szabálynak megfelelően felfestésre került már Esztergomtól Máriagyúdig.

Alapelv, hogy bárki, bármikor, bárhol elindulhat az úton, és bármeddig gyalogolhat. Az út egyébként március végétől november közepéig tart nyitva, és 2011. március 31. és április 14. között nyílt meg, az első csoport akkor ment végig a magyar zarándokúton, és ekkortól kezdődően folyamatosan működik. Az útvonal jellemzően turistaösvényeken és földúton vezet, természetesen a települések belterületét is érintjük, ott nem bírjuk kikerülni az aszfalt utakat.

Ki kell váltani a zarándokútlevélet, amely zarándokútlevél a nagyobb zarándokszállásoknál, zarándokközpontokban kapható. Ez a zarándokútlevél jogosítja fel a zarándokot arra, hogy a zarándokszállást igénybe vegye. A zarándokszállás egyébként egy nagyon egyszerű szálláshely, de rendkívül kedvező feltételekkel megszállhat ott a zarándok. Nem kötelező egyhuzamban végigmenni az úton, mindenki maga döntheti el, hogy hány napot szeretne gyalogolni, és a következő héten, hónapban, vagy akár a következő évben visszatérhet, és folytatja onnan, ahol abbahagyta, illetve aki végigjárja, az a következő évben az alternatív utakat is végigjárhatja.

Nem nagyon mennék bele most a részletes ismertetésbe, mert szerintem túl fogom lépni az időkeretemet, de itt látható az zarándokútlevél képe, ami leporellószerűen összehajtogatható, van rajta egy térkép, és a zarándokszállásokon eltöltött éjszakát egy bélyegzővel igazolja a zarándok, hogy mikor, mennyi zarándokszálláson szállt meg. Egyébként 100 km megtétele után zarándoklevél kérhető, ez így van az El Camino-n is, és így van nálunk is.

Fejlesztési célunk az, hogy öt év múlva elérjük a 10 ezer zarándok/év létszámot, ebben az esetben az út már teljesen önfenntartóvá és önfejlesztővé válhat. Azt tudjuk, hogy a turizmusnak rendkívül nagy az úgynevezett multiplikátor hatása, tehát más területeken is képes magántőkét és egyéb jellegű tőkét megmozdítani. Ha sikerül elérni ezt a kritikus tömegnek nevezett 10 ezres számot, ebben az esetben egészen biztos, hogy önműködővé válik a rendszer. Egyelőre az a célunk, hogy ebben az évben ezren váltsanak ki zarándokútlevélet, és induljanak el az úton. Az eddigi adataink szerint ezt messze túl fogjuk lépni, mert mielőtt még ebben az évben megnyílt volna a magyar zarándokút - idén is március 30-án indultunk el az úton -, már előtte 92 db zarándokútlevélet váltottak ki, amikor még nem is működött a szezon.

Itt néhány hangulatkép látható, zömében a tavalyi megnyitó zarándoklatról. Az induló zarándokszállásunk Esztergomban, a Szent Adalbert Központban van, amely óriási segítség a Magyar Katolikus Egyház részéről, hogy egy nagyon biztos ponton lehet az induló zarándokszállás. 24 órás recepciós szolgálat van, napi 24 órában lehet kiváltani a zarándokútlevélet, és az Esztergomba megérkező zarándok ott megszállhat, és másnap indulhat az útra a Bazilika mellől.

Néhány képet láthatunk az útvonalról is, itt túl sok mindent nem mondanék, de annyit igen, hogy minden évben próbálunk egy közéleti személyiséget találni, aki végigjön velünk az

úton. Tavaly dr. Papp Lajos professzor úr volt az, aki a négyfős kis csapattal végigjött, az idén pedig Schmittné Makrai Katalin indult el velünk, és jött végig. Helyenként alaposan megbámultak bennünket, mint ahogyan a kép is mutatja. Természeti akadályokba is ütköztünk, ugyanis, amikor bejártuk az utat, akkor még voltak olyan területek, amelyeken át lehetett sétálni, később víz borította a területet. Néhány képet láthatunk Magyarországon sokszínűségéről és az érkező állomásról.

A tavalyi megnyitó zárandoklatot követően visszatértünk Santiago de Compostella-ba, akkor vásároltunk két darab Szent Jakab-szobrot, melyek remélhetőleg ebben az évben már kihelyezésre kerülnek a magyar zárandokút mentén. Természetesen igyekszünk részt venni különböző rendezvényeken, előadásokat tartunk, kiállításokat rendezünk. Elmentünk Bösztörpusztára, ahol nagyon sok ember megfordul, és egy jurtaban rendeztünk egy kiállítást a magyar zárandokútról.

Óriási lépés volt, amikor tavaly, majdnem a zárandokév lezárása idején, tehát elég későn sajnos, de ettől függetlenül nagyon örömteli pillanatban, szeptember 17-én megnyílt a budapesti zárandokszállás a Mátyás király út 53/d-ben. Ez az első olyan zárandokszállás, amelyik kimondottan zárandokszállásnak épült át. Az összes többi helyen, ahol zárandokszállás működik, meglévő épületek felhasználásával próbálunk meg szálláshelyet kialakítani. Ez a XII. kerületi önkormányzat beruházásában kimondottan zárandokszállásnak épült át, és szerintem rendkívül jól működik.

Említettem, hogy hosszú távú céljaink közé tartozik, hogy Medjugorjeig eljünk. Tavaly szeptemberben jelzésszerűen felfestettük Medjugorjeban a magyar zárandokút jelét, itt látható ezen kövön, fenn, a jelenések hegyén. Természetesen még sok év, mire a magyar zárandokút oda fog érkezni.

Említettem, hogy az út közelében lévő települések részéről óriási az érdeklődés, szeretnék, ha érintené a településüket a magyar zárandokút, ezért a Kunszentmiklós-Bösztörpuszta útvonalat, illetve a Hajós-Dusnok útvonalat beiktattuk ebben az évben. Feltehetően még ebben az évben a Fajsz-Baja-Báta-Bátaszék-útvonal is beiktatásra kerül, és a nyár közepétől várhatóan járható lesz ez a szakasz is.

Tavaly november 17-én zártuk le az utat, hogy az idén ismételtén megnyithassuk. Március 30-án elindult egy kétszer akkora csapat, mint tavaly, ami azért az érdeklődést is jelzi. Tavaly négyen indultunk útnak, olyanok, akik végimentünk, az idén kilencen, de az idén volt, amikor 24-30 fő jött velünk, és nemcsak egy napra, hanem két-három napra is elkísértek minket.

Kalocsán átadásra került az a kagyló szobor, amit 2010-ben Santiago de Compostella-ban vásároltunk, és az ottani katedrálisban megszentelt az érsek titkára. Ez Kalocsán kikerült a közterületre, és ez egy zárandokpontként fog a továbbiakban működni. Ebben az évben megjelent egy útikalauzunk térképekkel és néhány zárandok-megkülönböztető tárgy is, egy kítűző és zárandokkendő kapható csomagként, hogyha valaki útra akar kelni.

Ettől függetlenül rendkívül sok a tennivalónk. Látható még a képeken is, hogy a jelzésrendszerünk nem túl egységes. Mindenhol fehér alapon próbáljunk felfesteni, újrafesteni a sárga nyilat a kettős kereszttel, és természetesen sűrítjük a zárandokszállásokat is. Ebben az évben rendkívül jó tapasztalatunk volt, ezt el kell, hogy mondjam. Dunavecsén működött egy régi téesz-munkásszállóban a zárandokszállás, és a melléképületben volt a csoportos zuhanyzó. Egyetlen feltétel van, ez rendkívül fontos, hogy meleg vízben lehessen tisztálkodni. Ezt a feltételt biztosították, de mégiscsak a melléképületben, és tavaly több zárandok kifogásolta, hogy nem túl jók a körülmények. Az idén a téesz jogutódja átalakította a munkásszálló épületét, és egy zenélő zuhanykabint épített be a zárandokok számára, annyira komolyan vették azt, hogy hozzájuk továbbra is menjenek zárandokok.

Említettem, hogy szeretnék északi és déli irányban is tovább haladni. Zselíz, Párkány, Dabas és Budapest XII. kerületi önkormányzata egy közös, határon túl nyúló

pályázatot nyújtott be a szlovák-magyar együttműködési pályázaton. Még nincs eredmény, bár tavaly készült el, akkor adtuk be, és sajnálatos módon még mindig nem tudjuk az eredményét. Abban az esetben, hogyha ez a pályázat megkapja a támogatást, akkor egy napi járási távolságra átjuthatunk Szlovákia területére, és akkor már nem fogjuk tudni magyar zárandokútnak hívni, akkor közép-európai zárandokútnak neveznénk, legalábbis a pályázatot így nyújtottuk már be. Itt a határ menti települések részéről nagyon nagy volt a fogadókészség, és rendkívüli módon várják azt, hogy átnyúlhasson a magyar zárandokút Szlovákia területére.

Ennek a projektnek egy nagyon fontos eleme lenne a dabasi zárandokközpont kialakítása. Szükség lenne arra, hogy Magyarországon valahol, lehetőleg az útvonal súlypontjában kialakuljon egy központ - erre Dabas alkalmas lenne, ezt alkalmazza a projekt is, kíváncsian várjuk az eredményét -, illetve ugyanígy a horvát-magyar együttműködési pályázat keretében benyújtottunk a déli irányú bővítésre is egy pályázatot. Pécsvárad, Beremend és Našice - Našicét korábban Nekcsének hívták egyébként - települések fogtak össze, és nyújtottak be egy közös pályázatot; itt is bizakodóak vagyunk. Tudjuk, hogy a projekt jó, főleg a rendszerszemlélete, rendszerelvűsége és a hatásai, illetve a zárandoklatokkal kapcsolatos igények miatt szerintünk jó a projekt, kíváncsian várjuk a döntést.

Nagyon bízom abban, hogy önökkel is találkozunk majd a magyar zárandokúton, és köszönöm szépen a megtisztelő figyelmüket. Ha kérdésük van, akkor nagyon szívesen válaszolok azokra.

Kérdések, észrevételek, válaszadás

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr.

A bizottság nevében én nem tudom megígérni, hogy mindannyian nekiállunk, és végigjárjuk a zárandokutat, de bizonyára az ideai célokat el fogják tudni érni. Nagyon sok visszajelzés van már, és a sajtó is egyre jobban felfigyel az önök tevékenységére, szinte nap mint nap lehet találkozni sajtóhírekkel ebben a témában.

Nem titok az, hogy Kőszegi Zoltán képviselőtársunk volt az, aki javasolta, hogy vegyük föl napirendünkre ezt a témát, hiszen ő is már évek óta a Zárandokút Egyesület mögött áll, illetve tevékenykedik; a múltkor nehezményeztem is, hogy az én választókerületemben úgy éjszakázott, hogy fel sem hívott előtte. Többünk választókerületét érinti egyébként ez a zárandokút, ezért talán javasolhatom azt, hogy az országgyűlési képviselőket, ha lehet, jobban keressék meg, illetve vonják be ebbe a feladatba, mert szerintem sokat tudnak segíteni adott esetben. Sokszor, tudjuk, hogy nem minden a pénzen múlik, hanem inkább szervezési kérdés.

Átadom képviselőtársaimnak a szót. Ki szeretne kérdezni, hozzászólni?

(*Dr. Szabó Magdolna jelentkezik.*) Először a képviselőknek kell megadnom a szót, majd utána önnek is meg tudom adni. (*Nincs jelentkező.*) Hogyha képviselői jelentkezés nincsen, akkor dr. Szabó Magdolnának adom meg a szót.

DR. SZABÓ MAGDOLNA ügyvezető (Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség): Köszönöm szépen.

Nagyon nagy érdeklődéssel hallgattuk és hallgattam az elnök úr előadását a zárandokútról. Említette, hogy határon túli településekkel, például Lengyelországgal is szervezi a kapcsolatokat abban az ügyben, hogy próbálnak együttműködni, és a szervezetük is próbálja a határon túli településeket is bevonni, mint a szervezetnek valamely elemét. A Hét Határ Egyesület, mint ahogy korábban mondtam, az EGTC-k, újabb nevén, az Európai Területi Társulások, az ETT-k létrehozásában is tevékenyen részt vesz. Igazából a mondandóm csak annyi, hogy a figyelmet szeretném felhívni arra, hogy az önök tevékenysége egy tipikus lehetőség arra, hogy ha a határon túli településeket is sikerül bevonni, akkor ilyen

ETT-formában működjenek, és ETT-t alakítsanak. Az ETT-k létrejöttét a kormányzat és az Unió is nagyon-nagyon támogatja, ez jelenleg egy nagyon központi kérdés ott is, úgyhogy amennyiben erről gondolkodnak, és erről információt igényelnek, állunk rendelkezésünkre, és amennyiben gondolják, itt hallhattuk, hogy Dabas, és nagyon sok település tagja az önök társulásának, melyek szerintem a mi szövetségünknek, egyesületünknek is tagjai, így nagyon szívesen vennénk, hogyha megkeresnének, és ezzel kapcsolatban tudnánk segíteni. Ennyit akartam csak elmondani, köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Zoltán!

KŐSZEGI ZOLTÁN (Fidesz): Köszönöm. Pár mondattal szeretném kiegészíteni.

A magyar zárandokútnak a nemzetegyesítés, a nemzeti összefogás terén szerintem óriási szerepe van és lehet a jövőben, de ennél több is. Úgy gondolom, hogy ha egy közép-európai - nevezzük nevén - magyar zárandokút beépül a zárandokok, a zárandok úthálózat rendszerébe, akkor megvalósíthatunk egy olyan utat, amellyel csábíthatjuk elsősorban a keresztény érzelmű, hívő embereket, akiken keresztül Magyarországot sokkal jobb színben lehet feltüntetni a jövőben. Tehát egy olyan közép-európai útnak lehetünk a magja, része, amely Magyarország megítélését a legújabb korban nagyon pozitívan változtathatja meg.

Azon túl pedig, mivel egyre többen érznek készletet különböző okokból, ahogy ezt az elnök úr már elmondta, ezért szerintem egy jól működő, infrastruktúrájában a lehető legjobb szolgáltatásokat nyújtó úttal valóban olyan élményt lehet nyújtani az embereknek, hogy hozzá lehet segíteni őket ahhoz, hogy a napi problémáikon, gondjaikon túljussanak. Csak arra szeretném a bizottság tagjait emlékeztetni, hogy éppen a napokban vetődött fel élesen az a kérdés, hogy mi lehet az, milyen társadalmi okai vannak annak, hogy emberek lelkileg kerülnek válságba. Több olyan bűncselekmény, öngyilkosság történik - a sajtót ezek most foglalkoztatják -, hogy ezzel valamit kezdeni kell, és ezt nem lehet kormányzati eszközökkel, törvények alkotásával pusztán megelőzni vagy megoldani, kell valami többlet. Én úgy gondolom, hogy ebben az útnak, egy ilyen zárandokútban ez a többlet benne lehet, mert ez egy olyan eszköz, egy olyan lehetőség, egy olyan társadalmi összefogás mozgatórugója lehet, amely nagyon sok társadalmi problémát megelőzhet, vagy azok megoldásában nyújthat segítséget, ezért közös érdek.

Örülök annak, hogy a mai bizottsági ülésen beszámolhatott az elnök úr az eddigi munkáról. Nagyon sok mindent ki kellett hagynia, mert időszükében vagyunk, azonban szeretnék mindenkit kérni a bizottság tagjai közül is és a döntéshozó testületek vezetőitől, hogy segítsük elő azt, hogy az El Camino-hoz hasonlóan egy közép-európai út létrejöhesse, és Magyarország betölthesse társadalomépítő, közösségépítő szerepét részben magunk miatt, nemzetársaink miatt, részben pedig itt a Közép-Európában betöltendő szerepünk miatt ennek óriási szerepe lehet, ezt szerettem volna még mindenképpen elmondani.

Bízom benne, hogy ez a határon történő átnyúlás már az idén megtörténik, és a felvidéki települések Zselízig be tudnak kapcsolódni, és elindulunk Horvátországba, a Délvidéken is lefelé. Ez is hozzásegít ahhoz, hogy az elszakadt nemzetrészekhez, országrészekhez tartozó települések közelebb kerüljenek, felfűzzük egy füzérre őket, és ezen keresztül is éreztessük velük, hogy hová tartoznak. Ide tartoznak történelmileg, kulturálisan, vallásilag stb., még sorolhatnám, és az egy-egy ilyen útvonalra való felfűzésükkel ezt is lehet erősíteni, úgyhogy úgy gondolom, ennek a beszámolóknak mindenképpen helye volt itt a mai bizottsági ülésen. Köszönöm elnök úrnak, hogy ezt lehetővé tette, és köszönöm képviselőtársaimnak, hogy érdeklődtek a téma iránt.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Néhány gondolat bennem is megfogalmazódott. Attól függetlenül, hogy nyilván a magyar parlamentben vagyunk, a magyar parlament Nemzeti összetartozás bizottságának az ülésén, de szakrális szempontból, legalábbis ezer évig ez az ország teljesen egységes volt, és teljesen mindegy volt, hogy ki, milyen nyelvet beszélt, hogy szlovákul, magyarul vagy horvátul beszélt, hiszen alapvetően a nyugati típusú keresztény kultúrkörhöz, vagy mondjuk úgy, a katolikus kultúrkörhöz, egyházhoz tartozott ez az ország. Ilyen szempontból a nemzetiség teljesen mindegy volt, úgyhogy ennek a továbbvitele Csesztóhováól Medjugorjéig teljesen jól megfogalmazható ötlet, és szerintem ezek az országok is mellé fognak állni ezek a kezdeményezésnek.

Még lenne egy konkrét kérdésem, hogy Mecseknádasd benne van-e ebben az útvonalban a skóciai Szent Margit-hagyományok révén.

RUMI IMRE elnök (Magyar Zarándokút Egyesület): Igen, Mecseknádasd is tagja az önkormányzati társulásnak, és aktív közreműködője a rendszernek.

ELNÖK: Ha több kérdés, hozzászólás nincsen, akkor szeretném megköszönni önöknek is a beszámolót, és további jó munkát kívánunk! Természetesen, hogyha tudunk segíteni, mindig állunk rendelkezésre. Köszönjük szépen.

RUMI IMRE elnök (Magyar Zarándokút Egyesület): Köszönjük szépen.

Tájékoztató a Fialat Műemlékvédők Egyesülete, a Váralja Szövetség és a Save Subotica Mozgalom tevékenységéről, különös tekintettel Szabadka belvárosának építészeti átalakításáról végzett felmérésükről

ELNÖK: Folytatnánk tovább, negyedik napirendi pontunk egy tájékoztató a Fialat Műemlékvédők Egyesülete, a Váralja Szövetség és a Save Subotica Mozgalom tevékenységéről, különös tekintettel Szabadka belvárosának építészeti átalakításáról végzett felmérésükről. Három meghívottunk van, először Kecskeméti Norbertnek, illetve Hetzmann Róbertnek adom meg a szót. Ha lehet kérni, egy kicsit jobban tartsuk be az időkereteket, de természetesen, ha néhány perccel átlépjük, akkor sincsen semmi probléma.

Kecskeméti Norbert elnök (Fialat Műemlékvédők Egyesülete) tájékoztatója

KECSKEMÉTI NORBERT elnök (Fialat Műemlékvédők Egyesülete): Köszönjük szépen. Mi is készültünk egy prezentációval. (*Elindul a vetített számítógépes prezentáció.*)

Nagyon örülök én is és társam is, hogy a Fialat Műemlékvédők Egyesülete és a Váralja Szövetség közösen felhívhatja a figyelmet a Szabadka történelmi belvárosát érintő építészeti folyamatokra. Annyit szeretnék mondani az egyesületünkről, hogy építészmérnök hallgatók alapították azzal a céllal, hogy a rejtett magyar építészeti értékeket felkutassuk, és felhívjuk rá a társadalom és a döntéshozók figyelmét. Azóta a tagságunk is folyamatosan bővül, és nem csupán a történelmi belvárosokkal foglalkozunk, hanem a kisebb jelentőségű népi és egyéb építészeti értékekkel is.

Ezután rátérnék Szabadkára, ami elég jelentős feladata a szervezetünknek, hogy megpróbáljunk tenni a történelmi belvárosért. Miért is kell Szabadka történelmi magját megvédeni? Azért, mert jelentős magyar történelmi színhely, Szabadka mintegy 700 éves történelemmel bír, de sajnos az idő rövidsége miatt erre nem tudok kitérni. A második pont, hogy a magyarság Délvidéken való folyamatos jelenlétének bizonyítéka, a magyar művészeti alkotókészség, vagyis az építészet, szobrászat és festészet magas fokú bizonyítékai láthatók a városban; nem kell említeni, hogy a kultúra egyik legreprezentatívabb felvonultatója az építészet, illetve az építészeti örökség. Tudjuk azt is, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia építészeti világa, amely egységesen érvényesült a Kárpát-medencében, illetve a XIX. századi urbanisztika, a mezővárosi jelleg hagyatéka tulajdonképpen, és kiemelkedő értékű szecessziós

és eklektikus épületek lelhetők fel a városban, de kérdés, hogy meddig. Még fontos megemlíteni, hogy Szabadkán vannak egységes utcaképek, tehát beszélhetünk történelmi városképről, nem utolsó sorban az etnikai összetétel is meghatározója a bontási folyamatokat követő következményeknek, ezért ennek megóvása kötelességünk mindannyiunk számára.

Itt láthatunk egy képet az 1900-as évek környékéről, hogy Szabadka mennyire kiépült, és ennek azért van nagy jelentősége, hiszen ezen a területen egységes városképről beszélhetünk. Itt látható a városháza, a Raichle-palota és egyéb fontos építészeti értékek, emlékek. Láthatunk itt egy korabeli képeslapot, melyen szintén a korabeli kiépült utca- és történelmi városkép található. Láthatjuk a mindenki számára ismert szabadkai színházat, amelyet azóta sajnos elbontottak, illetve ez a hat korinthuszi oszlopfő maradt meg az épületből. Ez egy 1854-ben épült színházépület volt, de sajnos már nincs belőle semmi.

Néhány archív képet szeretnék még mutatni. A bal oldali képen láthatjuk a városháza épületét, erre is születtek tervek, hogy ehhez is szeretnék hozzájárulni, tetőteret beépíteni, és egyéb ilyen beavatkozással szeretnék élni. A jobb oldali képen egy jellegzetes XIX. századi utcaképet láthatunk, az alsó képen egy térrészletet, illetve a jobb oldali részen a Raichle-palota látható az utca végén. A kép jobb oldali részének is fontos jelentősége van, hiszen ehhez a részhez is hozzájárulna a jelenlegi városvezetés, ugyanis ezen a területen is kijelöltek épületeket bontásra.

Szintén a Raichle-palota látható, mely a magyar szecesszió legszebb példái közé tartozik. Ez az épület mai állapota, ezt szerencsére éppen felújították. További képeket szeretnék még mutatni, hogy a város milyen szép és magas minőségű építészeti értékekkel bír. Ezek a városnak azon részei, amelyek még épek, és amelyek még nem estek a bontócsákány áldozatává. Itt láthatunk egy Budapesthez hasonlatos, az Andrássy úthoz hasonlítható gyönyörű bérházsort, de a következő képen láthatjuk már, hogy ha elpusztul egy adott korban épült épület egy meglévő szövetből, akkor milyen következményekkel bír. Mindenki látja, hogy ez az új épület semmiféleképpen nem való oda, katasztrófa, és ezek azok, amelyek tönkreteszik ezeket a mezővárosi jellegű tér- és utcaszerkezeteket, az esztétikai képet, miközben pusztítják a magyar történelmi és építészeti örökséget.

Látható a színházépület még a bontás előtt lévő állapotban. A bal oldali ábrán egy monumentális építést láthatunk, mely a tervek szerint megvalósult volna, de a gazdasági válság keresztülhúzta a számításokat. Jelenleg a színház vasbetonszerkezetként áll, de az épület szinte teljes egészében lebontásra kerül, itt tulajdonképpen a hat oszlopot kell nézni, és egy falrészletet, amely megmaradt az épületből. Az épület 2011-es állapota ez, a hirdetőtábla mögött láthatók az oszlopok. Ki tudja, hogy meddig fog ez így állni. Elképesztőnek tartjuk, hogy egy történelmi város főterén ilyen megvalósuljon, mindemellett egy Kárpát-medencei városban főként.

Talán a médiából többen értesültek a Raichle által tervezett épületről, itt a képen éppen egy bontás közbeni állapot látható. Ilyen épületek épülnek a csodálatos eklektikus és szecessziós épületek helyére, amelyek nemcsak anyagi avulást jelentenek, hanem a lakosság terhelését is jelentik, miközben ezek az újonnan emelt épületek semmilyen értéket nem képviselnek, leginkább profitorientált célú beruházások. Jól láttuk, hogy az előző épület egy földszintes volt, ez pedig már egy hatszintes épület, jóval több a négyzetméter szerint kinyerhető profit, és persze szintén magyar építészeti örökség árán. A pusztítás, mondhatjuk, városszerte jellemző, a belvárostól egészen ki a peremig. Itt láthatunk egy egész utcasort, ahol 4-5 tömböt teljesen lebontottak, a homlokzatokat tulajdonképpen kerítés céljából hagyták meg a következő épületek készítésének kezdetéig. Itt egy részlet látható a belvárosból, ahol a háttérben a városháza tornya látható.

Azt tudni kell, hogy a magyar sajtóban is megjelentek olyan manipulatív fotók, amelyek ledegradálták a szabadkai városrombolást. Olyan képek jelentek meg, hogy szufniszerű melléképületeket bontottak el, ami nem igaz. A belvárosban történnek a bontások,

és véleményünk szerint, ahogy a válság enyhülni fog, ez fokozatosan fel fog gyorsulni, és folytatódni fog. Jelenleg, ahogy említettem, a válság miatt stagnálnak a bontási folyamatok, de emiatt még nem nyugodhatunk meg, hiszen a folyamatok később folytatódni fognak. A képen jól látható, hogy egy épület már eltűnt szintén a városházától néhány száz, kétszáz méterre lévő területen, és láthatjuk, hogy mi fog a helyére épülni.

Szabadkán semmi sem szent, egy-két kiemelt épület van, ha mondhatjuk így, de ez sincs, mert a színház lebontásra került, pedig legalább olyan jelentős történelmi építészeti érték volt, mint a városháza. Ezek a silány, minőségtelen épületek fogják váltani ezeket a gyönyörű, századfordulós eklektikus és szecessziós házakat, ha nem próbálunk meg ellene tenni valamit. Szintén jól szimbolizálja ez a kép is, hogy mi a helyzet, azt a sarokházat is ki tudja, hogy meddig találhatjuk még ott. A jobb oldali képen szintén látszik egy utcakép, a kandeláber is arról árulkodik, hogy a történelmi belvárosról van szó, mégis ott emelkednek ezek a modernnek sem nevezhető épületek.

A következő képen egy térrészlet látható, a korábbi évtizedekben végrehajtott városképi pusztítás eredménye, látható, hogy mennyire jellegtelenné teszi a tér- és városi szövetet. Ezek az épületek, amelyeket itt látunk, semmilyen értéket nem képviselnek, egyszerűen olyan építészeti lealacsonyodás történik ezek által a beruházások által, hogy erre szavakat sem lehet találni. A bal oldali képen láthatjuk az újonnan tervezett színház oldalát, hihetetlen, hogy milyen monumentális, esztelen és jellegtelen épület kezdett el oda épülni. Ha jól tudom, ez még ennél is magasabb lett volna, és mellette már egy felépített, szintén ízléstelenné mondható épület látható.

A jobb oldali kép szimbolizálja a bal és jobb oldali utcaképet, hogy a bal oldalon még a régi utcakép látható, a jobb oldalon viszont már az új, de tudni kell, hogy a bal oldali utcasorokra is valószínűleg bontás vár, mert ez is a városrendezési terveken bontási területként, bontásként volt megjelölve bizonyos egyéb tömbökre nézve. Itt láthatók az új tömbökről a fotók. A jobb oldali képen látjuk, hogy az épületeket elbontották, a hátsó szárny-, illetve melléképületek maradványait láthatjuk még. A következő fotó közvetlenül a szabadkai vasúti pályaudvar mellett látható. Ha ezen az úton bemegyünk, akkor itt található a híres Raichle-palota. Ez a két tömb is a bontásra jelölt épületek között van, jól látjuk, annak ellenére, hogy egységes tömb-, illetve utcaképet mutatnak. Látható az egyik épület közelebről is. Ezek az épületek megmenthetők volnának, nem feltétlenül kell a rombolásban gondolkodni.

Szintén egy fotó, feltehetően, nagy valószínűséggel nem a felújítás vár erre az épületre sem, hiszen ezek már kiürített épületek. Azt azért hozzá kell tennem, hogy tavaly augusztus 19-20-án 12 fővel bejártuk Szabadkát, és volt szerencsénk mintegy négyezer fotót fotózni, és mondhatjuk azt, hogy 150-200 épületre mondható, hogy már megüresedett vagy kiürített állapotban láthatók, hasonló műszaki vagy esztétikai állapotban, ami elég nagy aggodalomra ad okot. Itt is egy bontás előtti épület látható, ez is egy tipikusan mezővárosi épület. Ezek élhető karakterű, léptékű épületek, mégis sorra tűnnek el a Délvidékről, pontosabban Szabadka belvárosából.

Szintén egy hasonló karakterű épület, mely az eklektika jegyében fogant, és talán itt is látszik, hogy a környezete is ilyen, nem egyedi az épület, hanem közrefogják a hasonló vagy adott korban épült épületek. A következő is egy utcakép, a háttérben már látható a 6-7 emeletes új épületet, és valószínűleg ennek az épületnek is ez lesz a sorsa, hiszen látható, hogy már kiürített állapotban van. Egy szemléltető példa látható, hogy nem felújítás van, hanem bontás közbeni állapot, amit egy járókelőtől, egy ott lakótól tudtunk meg.

Szomorúnak tartjuk, hogy ezeket az egyébként műszakilag feltehetően jó állapotban lévő épületeket gond nélkül eldózerolják, lebontják. Ha nem lépünk, akkor a történelmi helyeink meg fognak semmisülni, a magyar építészeti örökségek elpusztulnak, silány épületek váltják az értéket képviselőket, és az etnikai arányok a magyarságra nézve negatív irányban

megváltozhatnak. Ennyit szerettem volna elmondani, és bízom benne, hogy a bizottság felismeri a veszélyeket, és ha van lehetősége, akkor megteszi a szükséges lépéseket, a mozgásteréhez, lehetőségeihez képest. Ezúton szeretném átadni a Váralja Szövetség elnökének, Hetzmann Róbertnek a szót, hogy folytassa az előadást.

Hetzmann Róbert elnök (Váralja Szövetség) tájékoztatója

HETZMANN RÓBERT elnök (Váralja Szövetség): Köszönöm szépen.

Tisztelettel köszöntöm a Magyar Országgyűlés Nemzeti összetartozás bizottságát, és köszönöm, hogy szót kaptunk itt, és elmondhatjuk az álláspontunkat. Igyekszem nagyon rövid lenni, és a legfontosabb tényekre szorítkozni, nem a teljesség igényével.

A történet ott kezdődik, hogy mi 2010 tavaszán találkoztunk, és valószínűleg a magyar közönség is ekkor hallhatott a Duna Televízió híradójából - ez a televízió számolt be elsőként - a szabadkai városrombolásról, ugyanis 2010 tavaszán elfogadtak egy részletes szabályozási tervet, és ennek kapcsán a hírekben az egészen komoly rombolásról szóló hírek etnikai színezettel is megjelentek. Ez természetesen a mi figyelmünket is felkeltette, de ekkor még nem tudtunk az ügygel foglalkozni rendkívüli elfoglaltságaink miatt, és a helyiek megkeresésére és egyéni indíttatásból később, 2011 októberében. kezdtünk el foglalkozni a kérdéssel.

Engedjék meg, hogy a szervezetemről csak néhány szót mondjak, sajnos az idő rövideje miatt. A Váralja Szövetség egy értékörző, örökségvédelemmel is foglalkozó civil szervezet. Gimnazista fiatalok hoztuk létre annak idején, 2008-ban, és azóta rengeteg téren tevékenykedtünk már, és ez az egyik fontos örökségvédelmi kezdeményezésünk. Elsőként Dévavári Zoltánnak, a VMSZ - Vajdasági Magyar Szövetség - elnökének mondatát idézem, ami a Duna Televízió 2010-es adásában is elhangzott. Idézem: „Az a városkép, ami kialakul, az elsősorban lakónegyedévé fogja sivárítani Szabadka belvárosát. Megítélésem szerint utoljára ilyen Ceausescu Romániájában láttunk a híres, hírhedt falurombolás idején.”

Ezt követően számos hírportál különbözőképpen számolt be erről az esetről, és mindjárt 2010 áprilisában megjelentek - tudniillik mi egész Kárpát-medence szerű összefogást képviselünk - az ottani támogatóink, akik a munkánkkal már korábban megismerkedtek, és ők kérték azt, látván a korábbi sikeres kezdeményezéseket és összefogásokat, hogy ebben a kérdésben is fogjunk össze. Akkor mondtuk, hogy ennek a sikere egyedül a magyar érdekképviseleteken múlhat, hiszen egy főleg Magyarországon működő civil szervezet ebben a kérdésben aligha túl sok szálát mozgathat meg, de azért nekivágtunk ennek a feladatnak. 2011 őszén elindítottunk egy aláírásgyűjtést, egy petíciót az interneten a belváros megmentése érdekében, miután az összes lehetséges forrásból tájékoztunk a városrendezési tervről és az esetleges felmerült kérdésekkel kapcsolatban. Ezt a petíciót 34.300 ember támogatta, tehát ennek a 30 jó néhány ezer embernek a képviseletében is vagyunk itt jelenleg.

Most Szabadkáról nem mondanék semmit, hiszen mindannyiunk előtt ismert ez a város, különösen azért, mert a magyar szecesszió fővárosa, tehát építészeti, örökségvédelmi szempontból rendkívül fontos. Emellett hadd emeljem ki a megmaradt népi építészet megmaradt emlékeit, és a köztes, mondhatni monarchiastílust, azaz a kisvárosi eklektikának a jelenlétét, amit rendkívül fontosnak tartunk. 2011 novemberében lementünk a városba közösen, ahogy Kecskeméti Norbert is említette, és egy 12 fős csapat teljes felmérést végzett Szabadkán, és megállapítottuk, hogy valóban, az aggodalom megalapozott. Noha nagyon sok téves információ kering a kérdéssel kapcsolatban, ezért mi inkább óvatosan, a tényekre szeretnénk alapozni ezt a bemutatást, mégpedig a látottakra, arra, hogy jól láthatóan, és a helyiek elmondása szerint is itt egy több évtizede zajló folyamatnak vagyunk a tanúi, ami most állítólag fel fog gyorsulni. Persze ennek jelei is majd idővel jelentkeznek, hiszen a Raichle által tervezett, 1898-ban épített kis földszintes ház kapcsán - amit láthattunk a prezentációban -, ennek az épületnek az esetében is akkor értesültek a helyi lakosok, hogy ezt

egyáltalán le fogják bontani - ezt mondta nekünk ott mindenki -, amikor ott már megjelentek a bontócsákányok és a gépek. Tehát ez egy nagyon komoly probléma.

Hogy minél több helyről szerezzünk be információt, elmentünk a VMDP-hez, a Vajdasági Magyarok Demokratikus Pártjának alelnökével találkoztam. A VMDP egyébként a szabadkai önkormányzatban is képvisellel rendelkezik, és ott Sepsei Csabával, az alelnökkel beszélünk, aki számunkra is elismerte azt, hogy Szabadka veszélyben van, és ő különösen kiemelte, hogy a zöld kút lebontása napirenden van. Ez egy Zsolnay kút, amelyik a városháza mellett van, egyébként Zelena fontana néven ismerik főleg a szabadkaiak, ennek lebontását külön a szabadkai polgármester kezdeményezte.

Egyébként azt is megemlítették a VMDP-vel való tárgyalásunkon, hogy az etnikai vonalat belevinni olyan értelemben lehet - mi nem is szeretnénk ebbe belevinni etnikai vonalat, ugyanis mi úgy tartjuk helyesnek, hogy Szabadka jelenlegi soknemzetiségű jellegét, mint megőrizendő értéket kell látnunk, ugyanakkor azt tartjuk problémásnak -, hogy ha ezeket a zömmel magyar lakosságú kisvárosias épületeket és városnegyedeket lebontják, és hatalmas épületek települnek oda, akkor az egyértelmű és matematikai tény, hogy ez az etnikai arányok egyensúly-eltolódását fogja okozni. Azt hiszem, ez reálisan belátható, amit mi mindenképpen problémának tartunk. Lehetséges mögötte a szerb sovinizmus, én ezt nem akarom állítani, mert szerintem teljesen mellékes, itt alapvetően kommersz okokról van szó. Itt arról van szó, hogy egy hatemeletes épületből sokkal több négyzetméter kinyerhető, mint mondjuk egy egyszerű földszintes házból, és ezt nagyon fontosnak tartom hangsúlyozni.

Ugyanakkor a helyi lakosságot is megkérdeztük, hogy mit látnak. Közel száz emberrel végeztünk közvélemény-kutatást az érintett területen, és arra a kérdésre, hogy megőrizendő-e Szabadka belvárosa, több mint 80 százalék volt az igenek aránya, és hasonlóan, több mint 80 százalék nem értett egyet a színház lebontásával. Hangsúlyozom, a magyar nyelvű lakosság álláspontjára voltunk kíváncsiak, hiszen mi főleg a magyar értékek védelmére jöttünk létre. A lakossága 60 százaléka - a megkérdezettek szerinte legalábbis, de hogy ez mennyire volt reprezentatív, a puding próbája az evés -, tehát 60 százalék szerint veszélyben van Szabadka régi belvárosa, ami annak ellenére fontos, hiszen tudjuk, hogy az utolsó pillanatban értesülnek a lebontásokról.

Ki a felelős ezért a veszélyeztetésért? Ebbe nem kívánunk mi belemenni. Sokak a jelenlegi városvezetést okolják, mi ugyanakkor azt láttuk, hogy ez egy hosszú ideje jelenlévő folyamat, és ezt sokan alá is támasztották.

Amit nagyon fontosnak tartunk elmondani, az az, hogy Szabadka a magyar épített örökségének egy rendkívül fontos szelete, ha mondhatjuk ezt. Szabadka megőrzése, megmentése nemzeti érdekünk, hiszen egy városképről akkor beszélhetünk csak, hogyha az a városkép sértetlen, tehát meg kell őrizni ezt a városképet. Ha 4-5 emeletes vagy 6 emeletes, jó ég tudja mekkora, egyébként rendkívül balkánias ízlésben megálmodott, ha tetszik üvegpalatákat, tömbházakat beépítenek egy olyan területre, ahol korábban az épületek párkánymagassága nem érte el a 8 métert, és ezek 20-30 méteres blokkházak, abból valami nagyon rossz fog létrejönni.

Itt van egy tévképzet, sokan azt gondolják, az a fejlődés, hogyha egy nagy mennyiségű dolog jön létre, hatalmas betonkolosszus, és akkor tényleg fejlődünk egyet. Ez azért nem így működik. Az európai fejlődést is már a minőségben mérik, tehát ez egy téves gondolat. Itt az az igazi minőségi fejlődés, hogyha ezt a régi városszövetet valahogy úgy bele tudják kapcsolni a városfejlesztésbe, hogy az megmaradjon. Mi nem vagyunk a befektetések ellen, ezt is fontos kiemelni, bár személy szerint nagyon nagy butaságnak tartom a városvezetés részéről, amelyik egyébként azzal a problémával küszködik, hogy a lakosság elvándorol. Ugyanannyian laknak a városban, mint Trianon előtt, mondhatjuk, azt hiszem, hogy az egy nagyon szomorú dolog, hogy száz év alatt, amikor a Kárpát-medence lakossága másfélszeresére, ha nem a duplájára nőtt, akkor egy város egyszerűen csak megtartotta a

lakosságszámot. Most az arányokról ne beszéljünk, hogy a magyar lakosság 60-ról éppen most 30 százalékra csökkent, de azt hiszem, ez egy intő tény.

A belvárosban járva mindenhol azt láttuk, hogy az üzletek kihaltak, a korzón csak bankokat találtunk. Szerettünk volna betérni egy vendéglőbe, megfáradva a napi 8 óras fotózás után, és az egyetlen létező, vasárnap délután működő vendéglátó-ipari egység az egy McDonald's volt a városháza épületében. Tehát úgy láttam, hogy itt komoly probléma van, és nem hiszem, hogy a megoldást az jelentené, hogy hatalmas pláza épüljön föl a belváros szívében, de ez már egy értékvita. Itt arról van szó, hogy nekünk az a feladatunk, hogy ezt az örökséget megmentsük, és azt hiszem, hogy nekünk ugyan nincsenek meg az eszközeink, de talán az itt ülő képviselőknek és döntéshozóknak megvannak az eszközei arra, hogy ebben közre tudjanak működni.

Végezetül egy olyan gondolatot szeretnék elmondani - tekintettel az idő előrehaladtára, és mint mondtam, a teljességre nem tudunk törekedni -, hogy minden egyes téglát és minden egyes épületet, ami azokból a régi békeidőkből származik, azt hiszem, hogy Magyarországnak, a magyar embereknek kötelességük megőrizni. Természetesen, hogyha ezek értéket képviselnek, mert nyilván, itt az értékekről van szó. Végül szeretnék Sajó Sándor „Magyarnak lenni” című verséből egy nagyon rövid idézetet felolvasni, ami talán nagyon is idevág. Így szól a vers: „Magyarnak lenni nagy szent akarat, mely itt reszket a Kárpátok alatt: ha küszködön, ha szenvedön, ha sírva: viselni sorsunk, ahogy meg van írva: lelkünkbe szíva magyar földünk lelkét, vérünkbe oltva örök honszerelmét, féltön borulni minden magyar rögre, s hozzátapadni örökkön-örökre! ...”

Nagyon remélem, hogy ezzel a gondolattal itt mindenki egyetért, hiszen ezért vagyunk itt a magyar parlamentben, nem pedig a belgrádi parlamentben, és remélem, hogy lesz valami következménye is talán ennek, hiszen mi rendületlenül bízunk a döntéshozókban, rendületlenül bízunk abban, hogy ez a kezdeményezés, 30 valahány ezer embernek és még ki tudja, hánynak a véleménye meghallgatásra fog találni. Mint hangsúlyoztam, egy valóban soknemzetiségű Szabadka megőrzésében gondolkodunk, és úgy gondolom, hogy az elkövetkezendő generációk iránti felelős gondoskodásnak egy kulcskérdése, hogy ezt az épített örökségében bővelkedő várost megőrizzük. Bízom abban, hogy kérésünk meghallgatásra talál. Köszönöm szépen a figyelmüket. *(Taps.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Gyulai Zsolt úrnak szeretném megadni a szót, a Save Subotica Mozgalom alapítójának.

Gyulai Zsolt alapító (Save Subotica Mozgalom) tájékoztatója

GYULAI ZSOLT alapító (Save Subotica Mozgalom): Először is szeretném üdvözölni a jelenlévőket, a bizottság tagjait, és szeretném megköszönni a lehetőséget, hogy itt lehetek, és úgyszintén köszönöm szépen a meghívást szervezetünk nevében.

A szervezetünk neve „Mosolyogj Szabadkára”, illetve Save Subotica, ami a jelenlegi akciónk mozgalmi neve. Mi 2011 tavaszán alakultunk, három városvédő egyesület volt az alapítója ennek a szervezetnek - mely tulajdonképpen egy mozgalom -, illetve néhány független építész, művészettörténész.

2011 tavaszán közösen a Teleki László Alapítvánnyal, amelynek a székhelye a Budai Várban van, a Nemzeti Kulturális Alapnál elnyertünk egy pályázatot egy konferencia megszervezésére, melyet Szabadkán, a tavalyi év május 27-én szerveztünk meg. Ez egy nemzetközi építész konferencia volt nagyon sok magyarországi vendéggel, barcelonai, skóciai, ausztriai és egyéb szakértők jelenlétével. Ennek a konferenciának az volt a célja, hogy különböző európai szecessziós városok példáján keresztül megmutatni az éppen aktuális városvezetésnek, illetve a szakmának, hogy tulajdonképpen Európa nyugati felén hogyan bánnak egy történelmi városmaggal, illetve hogyan bánnak egy nagy jelentőségű építészeti

örökséggel rendelkező várossal. Ennek a szemináriumi konferenciának a második napján szerveztünk egy kerekasztal-beszélgetést 30 építész jelenlétében, amelynek a végeredményeként megszületett egy dokumentum, a „Szabadkai nyilatkozat”, amely egyfajta ajánlás, tanács a városvezetés számára, hogy hogyan kellene megváltoztatni a hozzáállást az épített örökséggel szemben.

A tavalyi év nyarán több alkalommal szerveztünk július-augusztus folyamán külföldiek, illetve hazaiak, szabadkai lakosok számára is városfelfedező túrát, melynek során próbáltuk megismertetni a város lakóival, hogy milyen remekművekkel rendelkeznek, illetve szeptemberben mi voltunk azok, akik kezdeményeztük Szabadkán az „Európa kulturális öröksége” nap megszervezését. Ekkor, szeptemberben döntöttük azt el, hogy a Mosolyogj Szabadkára Egyesület mellett egy Save Subotica Mozgalmat indítunk el, amelynek célja az, hogy ezt a szabadkai nyilatkozatot a szabadkai képviselőházzal elfogadtassuk, illetve közösen, nyugat-európai építészek bevonásával egy 10-15 éves, tehát hosszú távú műemlékvédelmi stratégiát dolgozzunk ki.

Elindítottunk egy aláírásgyűjtést Szabadkán, ugyanis egy civil mozgalom kezdeményezése csak akkor jut el egy adott város városi tanácsához, hogyha a választók tíz százaléka aláírja ezt a petíciót; ez 14 ezer fő, illetve a legújabb népszámlálási adatok szerint 13.200 fő. Jelen pillanatban háromezer szabadkai lakos írta alá a petíciónkat. November óta minden hónapban lakossági fórumokat szervezünk különböző témákban, például megemlékezünk olyan építészetekről, mint amilyen Lévai Endre volt, aki 1970-ben megalapította a Szabadkai Műemlékvédelmi Hivatalt, és még sorolhatnám tovább.

A legfőbb célunk az, amit gyakorlatilag a 2012-es évben elindítottunk, hogy próbálunk mindenféle pályázati lehetőséget megcélozni, hazait és nemzetközit is. Nagyon komoly nemzetközi partneri kapcsolatot építettünk ki ICOMOS-szal, a barcelonai önkormányzattal, mivelhogy ők az egyik legjelentősebb szecessziós város Európában, illetve Ljubljánával. És ami a legfontosabb, elindult egy folyamat az európai szecessziós városok hálózatával, melynek Brüsszelben van a központja, ugyanis szeretnénk, hogyha Szabadka felkerülne a szecessziós városok hálózatának listájára, ami egy komoly előrelépés lenne a meglévő történelmi jelentőségű épületek védelme szempontjából.

Gyakorlatilag az elmúlt két hónapban elnyertünk néhány olyan pályázatot, amely a munkánkat elő tudja segíteni, többek között egy olyan pályázatot, hogy októberben Barcelonában és Mariborban a jelenlegi 2012-es európai kulturális fővárosban egy kiállítást tartunk, és ott próbáljuk megmutatni Szabadka szecessziós építészetét. Továbbá elnyertünk egy olyan pályázatot is, hogy 26 szabadkai épületre tudunk kihelyezni egy négynyelvű táblát, mely jelzi majd, hogy ki volt a tervezője, mikor épült, milyen stílusban stb.

A célunk igazából az, hogy a jövő évre, 2013 januárjában lesz a szecessziós városok hálózatának közgyűlése, ahol szeretnénk Szabadkát már hivatalosan is tagjelölti státuszba helyezni. Próbálunk egy olyan stratégiát kidolgozni a következő városvezetéssel - mivel most május 6-án választások lesznek Szabadkán -, és próbálunk egy olyan többpárti kommunikációt elindítani, hogy egy stratégia kidolgozásra kerüljön, illetve a jelenlegi városrendezési terv, mert a jelenlegi 2010-ben csak megerősítésre került; tulajdonképpen 2004 óta van ez a városrendezési terv alapformájában jogerősen elfogadva.

Ami pedig a bontásokat illeti, igen, Szabadkán nagyon sok épület lebontásra került. Nagyon sajnálom, hogy tavaly októberben ennek etnikai hangot adtak a Váralja Szövetség részéről, mivel a legtöbb bontás, hogyha úgy nézem, 2005-2008. között volt, amikor a Vajdasági Magyar Szövetség volt éppen a városvezetésben, tehát hatalmon. Tulajdonképpen a színház lebontása, ami gyakorlatilag egy 2006. decemberi városi tanácsi döntésre 2007 júniusában elindult, nem igazán köthető etnikai kérdéshez.

Továbbá a belvárosnak van egy óriási problémája, amit nagyon sokan nem tudnak, hogy 1985-90. között a régi téglából épült csatornahálózatot kicserélték, és nagyon nagy

okossággal egy beton, tehát nem egy áteresztő csatornarendszerre cserélték ki, így megváltozott a belváros talajvízszintje. Gyakorlatilag 1988-ban már a városháza alá is egy betonelemet kellett beépíteni, mert elindult a süllyedése. A színháznak a teljes hátsó fele talajvízben volt majdnem másfél évtizedig, tehát nagyon rossz állapotba került, illetve az 1924-ben történt újjáépítés során - mert előtte egy része leégett - statikusan nem úgy építették meg, mint ahogyan kellett volna; tehát sok-sok probléma volt a Népszínházzal.

A célunk lényegében, hogy egy olyan nemzetközi építész hálózatot hozzunk össze ebben az évben, melynek segítségével lényegében a városrendezési tervet meg tudjuk változtatni, illetve a jelenlegi műemlékvédelmi szabályozás elkészüljön, mert jelen pillanatban csak területi műemlékvédelmi szabály van. Továbbá három kiemelt épület van teljes védettség alá helyezve, ami a városháza, a Raichle-palota és a zsinagóga, tehát a városmag lényegében csak területi védettség alatt van. Igazából ez a két terület az, melyen nagyon gyorsan változtatni kell, és innentől kezdve remélhetőleg egy európai hozzáállás lesz Szabadkán, ami a műemlékeket illeti. Köszönöm a lehetőséget.

Kérdések, észrevételek

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Az idő kicsit előrehaladott, de ha lehet kérni, azt kérném, hogy a két szervezet egymással ne vitatkozzon majd a későbbiek során, hiszen ezeket a vitákat le lehet folytatni egymás között, illetve erre már eddig is sor került. Azért gondoltuk, hogy mindkét oldalt bemutatjuk, mert mindkét oldal több helyen, a sajtóban és egyéb helyeken is megjelent már, és egymásnak némileg ellentmondóak azok a tények, amiket ők felsorakoztattak. Hozzám egyébként a Teleki László Alapítvány is eljuttatott egy háromoldalas levelet, melyben Diószegi László igazgató úr nagyjából hasonló álláspontot képvisel, mint amit a Save Subotica Mozgalom alapítója előadott az imént. Úgyhogy a lényege nagyjából ennek a levélnek az, hogy a belvárosban olyan területek kerültek bontásra az utóbbi években, amelyek igazából lepusztult területek, amelyeknek a felújítása mindenféleképpen elodázhatatlan, és egy városfejlesztésről van szó, ahol egyébként történtek olyan lerombolások az előző években, illetve a 2000-es évek közepén, amelyeknek nem kellett volna, hogy megtörténjenek, de most, per pillanat nem erről van szó.

Tehát ez a két vélemény ütközik, de nem gondolnám, hogy nekünk az a feladatunk, hogy most igazságot tegyünk, mindenestre oda kell figyelniünk, a Magyar Országgyűlésnek és a mi bizottságunknak is arra, hogy ilyen módon az etnikai arányokat ne változtassák meg a Vajdaságban, ne változtassák meg Szabadkán, illetve minél többet és minél jobban lehessen megóvni Szabadka történelmi magyar belvárosából.

Van-e valakinek kérdése? *(Jelzésre.)* Igen, Kőszegi Zoltán!

KŐSZEGI ZOLTÁN (Fidesz): Először is én úgy gondolom, hogy mindkét szervezetnek a célja ugyanaz. Lehet, hogy egy kicsit másképp látnak részleteket vagy bizonyos részeket ebből a problémából, de azt hiszem, hogy azt a következtetést levonhatom az itt elhangzottakból, hogy a cél ugyanaz, Szabadka belvárosát a lehető legnagyobb mértékben megóvni, megmenteni, ezért én nagyon helyesnek tartom mind a két törekvést és mind a két irányzatot. Erről a múltkor már vita zajlott az egyik bizottsági ülésünkön, ráadásul én részt vettem egy szegedi fórumon, ahol éppen a Délvidékkel kapcsolatos érdekérvényesítésünk volt az egyik téma - ezt szegedi egyetemisták szervezték a múlt héten, csütörtökön -, és ott Szávay István képviselőtársammal kellett többek között vitatkozzom. Bizonyos képviselőket radikálisabban közelítenek meg, és úgy gondolják, hogy ez a magyar külpolitika, magyar politika, amely az elmúlt évtizedekben volt jellemző, nem igazán vezet eredményre, és úgy gondolom, hogy a Váralja Szövetség is egy kicsit radikálisabban, és talán kicsit nyíltabban fogalmazza meg a véleményét ezekkel a problémákkal kapcsolatosan.

Nekem meggyőződésem, hogy erre szükség van, és nagyon fontos nyíltan, őszintén, nagyon kritikusan, helyenként akár nagyon radikálisan fogalmazni, azonban mindig a lehetőségeket figyelembe véve, célravezető eszközöket kell választani. Célravezető eszköznek találok azt, amit itt Gyulai Zsolttól hallottunk, mert szerintem egy nagyon előremutató törekvés, hogy Európát kell bekapcsolni ebbe, és a szakmát mindenképpen, ugyanis a szakmát nem lehet kihagyni, ezt nem lehet pusztán politikai vagy etnikai alapon megközelíteni, ez annál sokkal több, és a mostani etnikai viszonyokat is figyelembe véve valami célravezető utat kell találni. Azonban a probléma felvetése, ennek az egész ügynek nemcsak a sajtó elé hozatala, hanem minden érintett döntéshozó testület elé hozatala radikálisan, és vészharangokat kongató szavak nélkül nem lehetséges szerintem, tehát erre mindenképpen szükség van.

Szerintem nem az a cél, hogy bármilyen vitát is gerjesszünk, vagy felerősítsünk, hanem pont az, hogy egy mederbe, egy irányba próbáljuk meg terelni, és a mi eszközeinkkel ezen is dolgoznunk kell, azonban nem lehetnek ebben az ügyben olyan vélemények, olyan szervezetek, akiket nekünk csendesíteni, vagy elhallgattatni kellene, sőt ellenkezőleg, szerintem bátorítani és biztatni kell mindenkit. Elsősorban arra kell bátorítani, hogy a közös cél elérése érdekében keressék meg a közös pontokat és az együttműködés lehetőségét, illetve, ahol lehet, segítsék egymás munkáját, ha pedig lehet, akkor egymás munkájának a sikerét ne gátolják, vagy ne korlátozzák, én erre szeretném kérni a résztvevőket.

A téma, Szabadka témája nemcsak Szabadka, hanem az egész Kárpát-medence kérdése. A Felvidéken is hasonló problémákkal lehet időnként találkozni, és a kárpátaljai városokban is jelentkeznek ezek a gondok. Most már 2-3 mondattal lezárom röviden, de éppen kárpátaljai barátaimmal beszéltem arról, hogy az egyik legnagyobb probléma például Munkácson az, hogy teljesen szétszórta a magyarság. Hiába, hogy az ott élőknek a 10 százaléka magyar, de már nem többen élnek, már csak nem is egy-egy utcában fellelhetően többségben, hanem abszolút szétszóródottan, és így sokkal nehezebb a közösségeiket építeni, közösen megjeleníteni; tehát ez egy nagyon nehéz dolog. Egy ilyen folyamat, amit Szabadkán láthatunk, ennek ilyen következményei is lehetnek, úgyhogy nem feltétlenül az a kérdés, hogy 30 vagy 40 százalék, vagy 20 százalék az adott település magyarok lakta aránya, hanem az is kérdés, hogy mennyire tudnak többen maradni, mennyire tudnak együtt maradni. Minél közelebb élnek egymáshoz, annál nagyobb esély van arra, hogy közös szervezetekben, közös eseményeken, közös értékteremtő és értékőrző programokban vehetnek részt. Az általam említett Munkácson a magyarság szinte kizárólag már csak a katolikus templomban találkozik egy héten egyszer a nagy távolságok miatt, ugyanis mindenki végzi a maga mindennapos munkáját.

Tehát nekünk igenis oda kellene figyelni, és egyszer erre a figyelmet fel kell hívni, hogy az építészeti értékeinket meg kell őrizni, mert azt most itt nyugodtan bevallhatjuk egymás között, hogy egy közép-európai, Kárpát-medencei törekvés a határon túli területeken, hogy a magyar értékeket és a magyar örökséget sokan megpróbálják eltüntetni. Az szomorú, hogy ez éppen abban az időszakban történt, amikor magyar vezetése volt a városnak, hogy ilyen dolgok történtek, tehát ezeket érdemes kielemezni, és talán ennek is megvannak a politikai bugyrai, hátterei, de az biztos, hogy van ez a törekvés, hogy minden magyar értéket, emléket szeretnének eltüntetni.

Partiumi élményemet szeretném még egyetlenegy mondatban elmondani. Ott például az adott település képviselő-testületében a román képviselők a magyarokkal rendre arról vitatkoztak, hogy a magyarok egyáltalán ott voltak-e, vagy nem voltak ott, kik vannak többen, mióta vannak ott, ki van ott, kié a település. A magyarok már csak egyetlenegy dologgal tudnak az adott településen védekezni, ha azt mondják, hogy gyertek ki a temetőbe, és nézzük meg, mutasd meg a nagyszüleidnek vagy a dédszüleidnek a sírját, és ha meg tudod mutatni, akkor elhiszem, hogy ti voltatok itt, és ez a ti településetek. Szeretettel és örömmel várunk

benneteket, és szívesen élünk veletek együtt, de addig ne vitassátok el tőlünk, hogy ez a mi településünk, és hogy mi itt élünk, amíg mi meg tudjuk mutatni a nagyszüleink, dédszüleink, ükapáink sírját. Tehát lassan oda jutunk egy csomó magyar településen, hogy már csak sírokat tudunk mutatni, amíg tudunk, mert lassan már építészeti értékeket és más értékeket nem, ezért szerintem a 24. órában vagyunk, és nekünk, a bizottságnak erkölcsi kötelessége, hogy a lehetőségeinkhez képest ezzel az üggyel foglalkozzunk, és minden olyan törekvést támogassunk, amely abba az irányba hat, hogy még megőrizzük, megóvjuk az emlékeinket. Köszönöm szépen, és bocsánat, hogy egy kicsit hosszabb voltam.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Csóti György!

CSÓTI GYÖRGY (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr.

Még mielőtt elmondanám, amit szerettem volna, Kőszegi Zoltán barátomnak szeretnék muníciót adni, illetőleg továbbítsd légy szíves azoknak, akikkel kapcsolatban állsz, hogy nemcsak a temetőbe lehet és kell kimenni, hanem mutassanak egyetlen olyan földrajzi nevet Erdélyben vagy a Partiumban - folyók nevét, hegyek, városok, falvak nevét -, amely román eredetű lenne, és a XVIII. század előtt is létezett - a XVIII. század után esetleg már lehet egy-két falunevet találni, de ebben sem vagyok biztos -, és mutassanak olyan dokumentumot, olyan okiratot a XIII. század előtt, amely a románok jelenlétéről szól. Csak ennyit, és ezt hozzá kell, hozzá lehet tenni.

Azért kértem szót, hogy köszönetemnek és örömömnek adjak hangot, és mind az öt szervezethez szól a köszönet és az elismerés, amelyek itt ma bemutatkoztak, és főleg az, hogy fiatalok, hogy ennyi fiatal foglalkozik ilyen nemes célkitűzéssel, ami engem nagy örömmel tölt el. Nagyon köszönöm, köszönjük a munkájukat, további sok erőt és sok sikert kívánok ehhez a munkához!

Ami pedig a belső vitát illeti, azért egy mondatot ehhez is hozzátennék, kapcsolódva elnök úrhoz is és Kőszegi Zoltán képviselőtársam is, hogy ezeket a vitákat, legyen az szakmai vagy esetleg politikai, belül, egymás között kellene lefolytatni, és mindenképpen kérem, javasolom, hogy egymás között történjen ez meg. Anélkül, hogy bármilyen állásfoglalást tennék, én sem akarok, főleg szakmai vitában nem, állásfoglalást tenni, de egy biztos, hogy minden műemléképület lerombolása, egy város megváltoztatása, kimondva, kimondatlanul az etnikai viszonyok megváltoztatása és a múlt eltörlése érdekében történik. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Nekem némileg eltérő véleményem van, mint polgármester, mert nyilván úgy kell várost fejleszteni, hogy az értékeket minél jobban megőrizzük, de az ilyen visszás vagy vitás helyzeteket is tud szülni. Nem kívánok túlzottan liberális álláspontra helyezkedni, de mint ahogyan most is előjött ebben a vitában, én azt gondolom, hogy lehetnek ilyen helyzetek, és elő is álltak például Szabadka esetében, de nemcsak a határon túli területeken találkozhatunk hasonló példával, hanem egyáltalán, Közép-Európában is el lehet azt mondani, hogy a városok kiürülnek, és a városok szélei sokkal jobban fejlődnek, mint a városok. Ennek következménye az, hogy a városok elnéptelenednek, előbb-utóbb nem lakik ott senki, szórakozóhelyet nem lehet ott találni, a boltok, üzletek megszűnnek, és ezeknek a belső tereknek kell minél előbb valamit kitalálni. Azt láthatjuk, hogy városaink folyamatosan terjeszkednek, ugyanakkor a belső területei üresen maradnak. Erre igazából szerintem sem Magyarországon, sem máshol nincsen megoldás, mert erre egy olyan programot kellene kitalálni, ami nem az új házak építését szorgalmazza.

Az építőiparnak nyilván az a feladata, vagy az a célja, hogy minél több, minél újabb épületeket állítson elő, mert az a nagy üzlet, és nem valaminek a toldozása-foltozása, és a népeiséget arra kellene felszólítani, hogy ne a város szélein hozzon létre lakónegyedeket,

lakóparkokat, hanem a belső területeket vegye újra igénybe, tudja megvásárolni stb., de erre szerintem nincsen megoldás jelen pillanatban Magyarországon, nagyon máshol sem, így ezek a városfejlesztési dolgok okozhatnak ilyen, akár etnikainak tűnő vitát is, viszont per pillanat én meg nem tudom állapítani, hogy Szabadkán ez okoz-e etnikai vitát, de biztosan, mert egy többnemzetiségű városról van szó, és bármikor tud ilyet okozni, de ha ez 30-40 kilométerre északabbra lenne Magyarországon, akkor városfejlesztésről, városfejlesztési kérdéssről beszélne szinte tisztán, és az sem biztos, hogy nem merülnének fel bennünk kétségek, hogy azt jól oldják-e meg.

Tényleg arra kérem mindkét oldalt, hogy minél többször találkozáskor, egymással eszmét cserélve próbálják meg az álláspontokat közelíteni, és minél többet tudjanak megőrizni abból az építészeti értékből, ami Szabadkát jellemezte, és reméljük, hogy a jövőben is fogja jellemezni.

Megadnám mindkét szervezetnek zárszóként a szót, elsőként a Váralja Szövetség elnökének.

Válaszadás, reagálás

HETZMANN RÓBERT elnök (Váralja Szövetség): Köszönöm szépen a szót.

Röviden szeretnék reagálni egy-két olyan dologra, amit mindenképpen át kell beszélnünk. Az első kérdés, amit Gyulai úr mondott, hogy etnikai hangot adtunk ennek a kérdésnek. Szeretném elmondani, hogy mi nem adtunk etnikai hangot a kérdésnek, ugyanis mi azt valljuk, és ebben elég következetesek vagyunk, attól még, hogy egy polgármesteri székben magyar nemzetiségű ember ül, még nem jelenti azt, hogy ő magyar érdekeket is fog képviselni, és anélkül mondom ezt, hogy azt mondanám, esetleg ott ez így valósult-e meg, vagy sem. Azt is elmondhatjuk, és ezt is a helyiektől tudtuk meg, helyi vezetőktől is, hogy olyan kerületekben, városrészekben volt nagyon nagy arányú a bontás, és került sor új épületek építésére, ahol korábban még a magyar lakosság volt többségben azelőtt, és most már inkább szerb szót hallunk azokon a részeken. Ez egyébként szintén Kasza polgármester úr polgármestersége idején történt, tehát nem a mostani szerb érában, ha mondhatjuk ezt így.

A másik az, hogy mindenekelőtt nagyon örülök annak, hogy tulajdonképpen a céljaink és szerintem az elképzeléseink is teljesen egyeznek. Amit a Save Subotica Mozgalom képviselője elmondott, pontosan ezt kezdeményeztük mi is, hogy szülessen szabályozás a műemlékvédelemben. Hadd olvassam fel - nagyon rövid lesz -, mert nagyon érdekes Vass Géza úrnak, a helyi hivatalos műemlékvédelem elnökének a válaszát azon kérdésünkre, hogy valóban igaz-e az, hogy csak a zsinagóga, a városháza és a Raichle-palota élvez műemléki védettséget. Erre azt mondta, hogy nem igaz, de ezek szerint mégiscsak igaz, és arra a kérdésünkre, hogy helyi védelem alatt álló épületek vannak-e, és ha igen, hány darab ilyen, erre azt mondta, hogy igen, és körülbelül ezer darab. Ezt még mi is soknak tartanánk, mert ennyi védendő épület talán nincs is ott. Ebből is látszik, hogy mennyi félinformáció terjed, olykor hivatalos körökből is. Nagyon örülök, hogy a Save Subotica Mozgalommal teljesen egyetértünk abban, hogy itt egy szabályozásra van szükség, és ez az első és a legfontosabb kérdés, és egyébként a petíciónknak is ez volt az elsődleges, mögöttes célja, tehát a városmagot ilyen módon kell védeni.

Ami még nagyon fontos, ez az együttműködés, illetve, hogy köztünk kialakult egy vita. Nagyon sajnálom ezek után, hogy kialakult ez a vita, hiszen ez valóban fölösleges volt, azt gondolom, így örömmel. Igazából mi azért sem kerestük meg a Save Subotica Mozgalmat, mert nem tudtunk arról, hogy létezik ekkor, hiszen nagyjából egy időben alakult a két kezdeményezés, és mondhatjuk azt, hogy az egyik kéz nem tudta, mit csinál a másik. Mi csak akkor értesültünk - én legalábbis személyesen - erről az egyesületről, amikor egy állásfoglalást adtak ki azzal, hogy mi etnikai feszültséget keltünk, és hogy vonjuk vissza a petíciónkat. Azt gondolom, hogy etnikai feszültséget nem keltettünk, nem is keltünk, de ezek után különösen fogunk erre figyelni, ezt megígérem a saját szervezetem nevében is,

ugyanakkor úgy látom, hogy szerintem kár lenne visszavonni egy olyan petíciót, amit 34 ezer ember támogatott, és talán az is ezt a kezdeményezést fogja tudni erősíteni.

Végül egy utolsó gondolatot engedjenek meg, ez pedig az volna, hogyha már itt fölmerült a probléma, hogy vizesednek a házak, ami tény, ezt mindenhol megerősítették nekünk is egyébként, de azért fel lehet újítani az épületeket a lerombolás helyett, és ha mégsem, akkor vannak olyan köztes megoldások, amelyek révén megmarad a városkép. Gondolok arra, hogyha egy épület teljesen menthetetlen, egyébként nem vagyok híve a homlokzat-megtartásnak, ahol csak a homlokzatot tartjuk meg, de azt gondolom, hogy még ez is jobb megoldás, minthogy teljesen megsemmisítünk egy értéket, pusztán ezt a városképet, vagy legyen szó akármelyik épületről. Tehát én ezt tartanám nagyon fontosnak.

A Váralja Szövetség nevében, és gondolom, a Fiatal Műemlékvédők Egyesülete nevében is elmondhatom, hogy mi az együttműködés minden formáját támogatjuk a magunk részéről, nyilván azzal a megköttéssel, ha mondhatom ezt így, hogy fogadják el a segítségünket, vegyék segítségnek azt, hogy itt 35 ezer ember ezzel egyetért. Nekünk nem az a célunk, hogy most éppen a Váralja Szövetség mentse meg a szabadkai városközpontot, szó nincsen ilyenről, és ha kell, ezt bárki megmentheti, nekünk nem ez a célunk, hanem az a célunk, hogy ez a városkép megmaradjon. Én azt gondolom, hogy ehhez tényleg összefogás kell, és ha mi vagyunk az összefogás útjában, akkor akár nélkülünk is megoldható az összefogás természetesen, csak valósuljon meg, ez az egyetlen kívánalma a Váralja Szövetségnek. Köszönöm a figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Gyulai úr!

GYULAI ZSOLT alapító (Save Subotica Mozgalom): Mi is nyitottak vagyunk az együttműködésre, és én sajnálom, hogy rossz volt az indítás, csak mi előkészületben voltunk egy akcióval, amikor megjelent a sajtóban, és sajnós volt etnikai megközelítése a dolgoknak. Egyrészt nem beszélhetünk chaucheskui rombolásról, mert jelen pillanatban 5-6 épületet bontottak le, maximum tízet, ha a sárga épületeket is hozzávesszük kint, a városmagon kívül, és a kettő között lényeges különbség van. A másik pedig, hogy nem a koszovói szerb polgármester hibájára... Tehát a megfogalmazással volt a mi problémánk, és mi attól féltünk, hogy miközben a város és közöttünk elindult egy kommunikáció annak érdekében, hogy egy közös szakmai bizottságot hozzunk létre annak érdekében, hogy az a rendezési terv, ami a legnagyobb probléma a városban, megváltozhasson, és ezért próbáltunk nagyon gyorsan elhatárolódní ettől a fajta megközelítéstől. Mi ugyanis apolitikusak vagyunk, nekem teljesen mindegy, hogy ki van éppen aktuálisan hatalmon Szabadkán, nekem az a célom, nekem az a fontos, hogy azokat, amiket mi elterveztünk, azokat megvalósítsuk, és hogyha azt a VMSZ-szel, akkor a VMSZ-szel, hogyha a Demokrata Párttal, amely egy szerb országos párt, akkor azzal.

Nekünk az a célunk, hogy megértessük a problémát. Mi most, a választások előtt is leültünk minden olyan szabadkai parlamentbe bejutható pártnak a vezetőjével, többek között a Vajdasági Magyar Szövetség polgármesterjelöltjével, Maglai úrral is, és felvázoltuk azt, hogy mi nem ellenük vagyunk, hanem gyakorlatilag egy közös platformot szeretnénk létrehozni, és ebben mindenkinek a partnerségére, akár egy magyarországi szervezet partnerségére is nyitottak vagyunk. Viszont a legnagyobb probléma Szabadkán az, hogy az elmúlt húsz évben iszonyatosan leamortizálódtak az épületek, előregedtek a belvárosban élők, gyakorlatilag azok maradtak a belvárosban, akik már nyugdíjas éveikben vannak, és nekik nincs pénzük felújítani, felépíteni az épületet. Ugyan a városban van egy olyan jogszabály, hogy ha az adott épület, amely a védett városmagban van, az 50 százalékot le tudja tenni, akkor a város hozzáteszi a másik 50 százalékot, hogy az épület homlokzata, illetve az utcai tetőrésze felújításra kerüljön, de még arra az 50 százaléka sincs lehetősége ezeknek az embereknek. És

persze, jön egy befektető, aki megveszi az épületet, utána elkezd lobbizni, mint ami a két Raichle-bérházzal kapcsolatosan volt, hogy gyakorlatilag ott két ötszintes épület közé volt beszorulva a két Raichle-bérház, ami valójában óriási nagy kár, mert az egy utolsó Novák-stílusban épült szecessziós épület volt az egész Vajdaságban. Sajnos ilyenkor a lobby, a gazdasági érdekek jobban érvényesülnek, itt kevésbé etnikai, politikai, inkább gazdasági és politikai vetülete van ennek a dolognak, és szerintem ez Magyarországon is így volt, Kelet-Európa legtöbb országban is így volt, sőt tudunk amerikai példákról is, de Brüsszel is megszenvedte annak idején a modernizációt. Itt az a lényeg, hogy találjunk közösen egy olyan platformot, amivel el tudjuk érni azt a célt, hogy a városmag megőrződjön így, ahogy van, mert megérdemli, mert szecessziós remekművek vannak benne, és egyébként mindenkit nagy szeretettel várunk Szabadkára. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen.
Hoppál Péter képviselő úr!

DR. HOPPÁL PÉTER (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr.

Tisztelt Bizottság! Tisztelt Vendégeink! Annyi hozzáfűzést még itt a zárszók után engedjenek meg, túl azon, hogy nagyra értékelem magam is az előttem szóló képviselőkhöz hasonlóan az önök munkáját, egy nagyon fontos szempontot mégis hadd osszak meg önökkel, úgy is, mint aki Szabadkán gyakran fordultam meg akár a tágabb családi kör kapcsán temetéseken, akár éppen a Népszínház búcsúztató szeánszán, ahol rengeteg fiatal volt kinn a téren, és búcsúztak ettől az objektumtól, és úgy is, mint pécsi képviselő, aki a pécsi kulturális bizottság elnökeként különös tekintettel Palics és Szabadka Zsolnay emlékeit fontosnak tartom megőrizni. Mégis azt az alapigazságot a fantasztikus vállalásuk és munkájuk mellé a szívüket odahelyezném, hogy óvatosságot kell tanúsítanunk mindig, amikor egy határon kívül eső hajdani örökségünk megőrzésében sáfárkodunk és gondolkodunk, mert érzékeny területre lépünk, ezért célszerű valóban a ma ott élők szimpátiáját is keresni, esetleg meg is nyerni, mert könnyen válhat ez az anyaország - hogy is mondjam csúnya szóval - erőfitogtatásának, óberkedésének ez a dolog. Más ügyben már láttunk ilyet, persze megijedni nem szabad, és tiszteletre méltó az a munka, amit önök végeznek mindhárman, illetve az önök szervezetei, azonban fontos lehet talán az, hogy a ma ott élők nemcsak politikai szervezetek, hanem a helyi civilek miként vélekednek, és nélkülük valószínűleg nem lehet semmit megvalósítani, és nem lehet megóvni az értékeket sem. Ha őket ebben érdekeltté vannak téve, önök ezt nyilván, jobban megtapasztalták a munkájuk során, akkor lehetnek partnerek ebben az együttműködésben. Kívánom önöknek azt, hogy a partnerség kialakuljon ebben a kérdésben a ma ott élő szervezetekkel és a lakossággal. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Nincs jelentkező.)* Ha nincs több hozzászóló, mindenkinek további jó munkát kívánok, és remélem, fel lehet oldani ezeket az ellentéteket, mert a cél ugyanaz. Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 16 óra 25 perc)

Potápi Árpád János
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Bihariné Zsebők Erika